PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir

Leto XX. Št. 124 (5807)

TRST, torek 26. maja 1964

V TEM TEDNU ŠTEVILNE NOVE STAVKE

Danes bo v Rimu nov sestanek med vlado in predstavniki sindikatov

Minister Ferrari Aggradi zaključil splošno razpravo o vladnih ukrepih na področju kmetijstva - Minister Corona o tujskem prometu v I. tromesečju letos

RIM, 25. — Za jutri je v načrtu nov sestanek med vlado in predstavniki sindikatov. Sestanku se pripisuje velika važnost, ker bi moral eventualno pripeljati do širših razgovorov o celotnem reševanju gospodarskih in sindikalnih problemov, čeprav gre predvsem za nedavno sklenjeni sporazum o zvišanju družinskih doklad in pokojnin INPS, katerega izvajanje bi hotela vlada odložiti. Vlada namreč vztraja pri zahtevi za začasno blokado mezd in tudi premične lestvice, čemur sindikati, zlasti CGIL odločno nasprotujejo.

Medtem se napovedujejo v tem tednu nove stavke. Jutri zjutraj se bo začela nova 24-urna stavka poštnih uslužbencev včlanjenih v CGIL. Stavkali ne bodo krajevni uradi in telefonske agencije.

Jutri se bo začela tudi vsedržavna 24-urna stavka tekstilnih delavcev zaradi prekinitve pogajanj za obnovitev delovne pogodbe. Nadaljnje stavke so predvidene za 3., 4. in 5. junija. Pri stavki sodelujejo vse tri sindikalne organizacije. V vsej državi bo stavkalo 450.000 delavcev v tekstilni industriji.

Prav tako se bo jutri začela 24-urna stavka klesarjev. Druga 24-urna stavka bo 30. maja. Klesarji stavkajo, ker delodajalci odlašajo z obnovitvijo pogajanj za novo delovno pogodbo.

Davi se je začela 48-urna stavka delavcev v cementarnah. V Turinu se bo začela jutri stavka kovinarjev v nekaterih podjetjih, drugi dve 24-urni stavki pa bosta prve dni junija.

Zaradi prekinitve pogajanj o obnovitvi delovne pogodbe v kemijski in farmacevtski industriji so vse tri sindikalne organizacije določile petdnevno stavko, ki bo v času od 4. do 13. junija. Prva 48-urna stavka bo 4. in 5. junija. Od jutri dalje pa ne bodo delavci delali nadurnega dela.

Za 26., 27. in 29. maja ter 3., 4. in 5. junija pa je napovedal stavko avtonomni sindikat sredanje šole za profesorje, nameščene pri televizijskem šolskem pouku.

V poslanski zbornici se je nadaljevala razprava o deželnih zakonih. Danes so govorili: Caprara (KPI), De Marsanich (MSI) in Minasi (PSIUP). Ponovno smo slišali že znane argumente skrajne levice in odklonilno stališče neofašistov, Minasi pa je ponovil z drugačnimi besedami to, kar je novedal že Caprara. Razprava se bo nadaljevala jutri.

V senatu je minister za kmetijstvo Ferrari Aggradi zaključil splošno razpravo o vladnih ukrepih na področju kmetijstva. Zavrnil je polemiko skrajne levice in desnice in pripomnil, naj parlament in javno mnenje ter prebivalstvo ocenijo te ukrepe za to, kar so, ne pa za to, kakor bi jih opozicija hotela prikazati. Minister je hkrati pokazal na nelogičnost zadržanja KPI: «Po tej poti nas obtožujejo, da nismo storili nič; da smo pripravili reakcionaren ukrep v škodo kmetov; po drugi strani pa skušajo poveličevati svoj uspeh, da so namreč oni dosegli to, kar smo določili mi, brez njih, s samostojnim sklepom in za katerega prevzemamo nase vso odgovornost.» Proti desnici pa je minister pripomnil, da je spolovinarstvo sicer odigralo pozitivno vlogo v 18. in 19. stoletju, danes pa se je preživelo in je postalo ovira za nadaljnji razvoj kmetijstva. Kriza spolovinarstva ni le kriza agrarne pogodbe, v njenem formalnem in pravnem pomenu, ampak kriza celotnega zemljiškega in družbenega gospodarskega sistema. Minister je nato poudaril določbo, ki prepoveduje obnavljanje spolovinarskih pogodb po datumu, ko bo ta ukrep stopil v veljavo, kar pomeni, da bo spolovinarstvo izginilo, ko bo potekel rok sedanjih pogodb. Prav tako je prepovedano sklepanje netipičnih pogodb, namreč takih zemljiških pogodb, ki jih ne urejuje noben zakon; tudi te pogodbe se bodo morale prilagoditi določbam novega zakonskega ukrepa o odnosih med veleposestniki in spolovinarji. Tudi priznanje večjega deleža pri delitvi pridelka (58 odst.) ustreza napredku, ki zahteva, da se delu prizna vedno večji del dohodka, v primeri z drugimi proizvajalnimi činitelji.

Po govoru ministra so prešli na odobritev posameznih členov zakonskega ukrepa. Pred tem je liberalni senator Veronesi predlagal resolucijo, s katero se predlaga, naj bi ne prešli na proučitev členov, toda senat je to resolucijo zavrnil; zanjo so glasovali le liberalci in misovci. Colombo (KPI) je izjavil, da bodo komunistični senatorji glasovali proti tej resoluciji, ker nameravajo predložiti popravke. K posameznim členom ukrepa so komunisti, liberalci, misovci in psiupovci predložili 86 popravkov. Na sinočnjem zasedanju so odobrili prve štiri člene in zavrnili vse predložene popravke. Razprava se bo nadaljevala jutri dopoldne in popoldne.

V vili Madama je bil danes sestanek pod predsedstvom predsednika vlade Mora, ki so se ga udeležili: podpredsednik vlade Nenni in ministri Piccioni, Giolitti, Tremelloni, Colombo, Pieraccini, Ferrari Aggradi, Medici, Bosco, Mattarella in Bo; nadaljevali so s proučevanjem gospodarskih vprašanj.

Komisija 75, ki mora proučiti državni proračun za drugo polletje 1964, se je sestala pod predsedstvom La Malfe; na vrsti je bil proračun ministrstva za turizem in prireditve. Po posegu nekaterih poslancev, je govoril minister Corona, ki je podal med drugim tudi nekaj podatkov v tujskem prometu v prvem letošnjem tromesečju. V primeri z lanskim tromesečjem se je tujski promet povečal letos za 30,5 odst., nočnine pa so se povečale za 18,8 odst. Valutni dohodki znašajo v letošnjem prvem tromesečju 128 milijonov dolarjev (v istem razdobju lani so znašali 121,8 milijona). Ta podatek pa ni povsem zadovoljiv, ker so izdatki italijanskih turistov v inozemstvu znašali v istem razdobju 33,5 milijona dolarjev, medtem ko so v lanskem letu znašali le 24,7 milijona dolarjev.

Kljub temu pa je porast valutnih dohodkov o tujskem prometu v upadanju. V lanskem letu so ti dohodki znašali 931 milijonov dolarjev, ali 582 milijard lir (v letu 1962 znašali 529,5 milijarde lir), kar pomeni, da so se povišali le za 9,9 odst., medtem ko so se v letu 1962 povišali za 12,2 odst., v letu 1961 za 17,4 odst., v letu 1960 pa za 24 odst.

Pakasa izpuščen

PARIZ, 25. — Pariško prizivno sodišče se je danes izreklo proti ekstradaciji polkovnika Pakase in njegovega prijatelja Longža, ki jo je zahtevala kongoška vlada. Pakaso bodo jutri zjutraj izpustili na svobodo.

Pakasa in Longž, ki sta svoj čas pribežala v Brazzaville, sta bila v narodnoosvobodilnem svetu Konga vrhovni poveljnik vojske in glavni tajnik za informacije. Aretirali so ju 7. decembra lani na pariškem letališču, ko sta nameravala odpotovati v Alžir. Longž je bil izpuščen na začasno svobodo že pred petnajstimi dnevi.

Kar se tiče pakase, je sodišče sprejelo utemeljitve zagovornikov, ki sta poudarila, da proti Pakasi ni bila izrečena nobena formalna obtožba. Dalje so izjavili, da je leopoldvilska vlada, zato da bi dosegla izročitev Pakase iz političnih razlogov, skušala prevarati francosko sodstvo in je pripisovala Pakasi krivdo zaradi pokola trinajstih italijanskih letalcev 11. decembra 1961 v Kinduju.

Trgovina Bonn-Peking

BONN, 25. — Predstavnik bonske vlade je izjavil, da zahodnonemško zunanje ministrstvo proučuje možnost normalizacije trgovinskih odnosov s Kitajsko. Dodal je, da skuša bonsko zunanje ministrstvo ugotoviti, ali je bolje, da se trgovski odnosi med obema državama razvijajo v okviru zasebnih sporazumov, kakor je bilo leta 1957 in 1958, ali naj se razvijajo na podlagi vladnih pogodb. Do sedaj niso še nič sklenili in tudi se ne mudi, da bi poslali v Peking uradno trgovinsko predstavništvo.

Leta 1957 in 1958 je tako imenovana komisija za Vzhod, v kateri je skupina industrijcev, ki se zanima za razvoj trgovine s komunističnimi državami, podpisala zaseben sporazum s kitajsko državno ustanovo za trgovino.

Mikojan pri Hiro Hitu

TOKIO, 25. — Podpredsednik sovjetske vlade Mikojan je govoril danes skupini nad 5000 študentov v Tokiu. Poudaril je nujnost miroljubnega sožitja in preprečitve jedrske vojne. Izjavil je, da bo Sovjetska zveza nudila svojo podporo proti kolonialistični borbi v Laosu in Maleziji.

Pozneje je Mikojana sprejel cesar Hiro Hito. Nekaj prej je policija aretirala tri skrajno desničarske elemente, ki so skušali blokirati z avtomobilom vhod v rezidenco Mikojana.

Diplomatski incident Irak-Belgija

BRUSELJ, 25. — V Bruslju je prišlo do diplomatskega incidenta med iraškim poslaništvom in belgijsko vlado. Iraško poslaništvo je poslalo nekaterim belgijskim industrijam pismo, s katerim jih vabi, naj bojkotirajo mednarodno razstavo, ki bo letos v Tel Avivu.

Belgijski socialistični senator Marcel Busiau je vprašal ministra za zunanjo trgovino in za tehnično pomoč, ali se mu ne zdi umestno posredovanje pri iraškem poslaništvu. Minister je sporočil, da so iraškemu predstavništvu že sporočili usten protest.

ZDA zavračajo francoski predlog za ženevsko konferenco o Laosu

Pogoji Anglije in Suvane Fume - Novo napredovanje Patet Laa - Vojnohujskaški senator Goldwater predlaga, naj na Vietnam in Kitajsko odvržejo atomsko bombo - Tassov komentar

WASHINGTON, 25. — Predstavnik ameriškega državnega departmaja je danes izjavil, da ZDA zavračajo francoski predlog, naj bi sklicali v Ženevi konferenco o Laosu, kakor je bila leta 1962. Ameriška vlada je mnenja, da konferenca ne bi imela nobene koristi, če ne prenehajo sovražnosti v Laosu in «če Patet Lao ne zapusti področij, ki jih je zasedel med svojo zadnjo ofenzivo».

V Londonu je predstavnik zunanjega ministrstva sporočil, da sta angleška in francoska vlada navezala stike, potem ko je Francija uradno predlagala sklicanje konference o Laosu. Angleška vlada načelno sicer ne nasprotuje konferenci, poudarja pa, da so prej potrebna posvetovanja med glavnimi podpisnicami ženevskega sporazuma; posvetovanja naj bi bila v Vientianu, kakor predlaga Suvana Fuma. Predstavnik je dejal, da se britanski odpravnik poslov v Vientianu trudi za organiziranje teh posvetovanj, ki bi se jih udeležili predstavniki vseh štirinajstih držav, ki so sodelovale na ženevski konferenci, seveda če se želijo udeležiti. Glavni namen britanske vlade je, doseči ustavitev sovražnosti, raztegniti pristojnost mednarodne nadzorstvene komisije in doseči umik Patet Laa na prejšnje položaje.

V Vientianu pa javljajo, da so sile Patet Laa zasedle nevtralistično postojanko Muong Keung in napredovale severno in južno od Doline vrčev.

Muong Keung je zadnja postojanka nevtralističnih sil na cesti, ki pelje v Luang Prabang in je 20 km severnozahodno od Doline vrčev. V tem mestu je tudi letališče, ki so ga zgradili Američani, Patet Lao pritiska sedaj v smeri Paksana, ki je pod nadzorstvom desničarskih sil in meji s Tajlandijo. Baje so sile Patet Laa oddaljene od tega mesta samo 10 km.

Suvana Fuma je na tiskovni konferenci izjavil, da sprejema sklicanje ženevske konference o Laosu s pogojem, da takoj prenehajo sovražnosti, da se sile Patet Laa umaknejo s položajev, ki so jih zasedle med zadnjo ofenzivo, in da mednarodna nadzorstvena komisija nemoteno in učinkovito deluje. Povabil je princa Sufanuvonga, naj se sestane z njim v Vientianu ali Luang Prabangu. Dalje je dejal, da je zahteval vojaško pomoč od ZDA, Francije in Velike Britanije.

Po njegovem mnenju ne bi smeli na ženevski konferenci o Laosu razpravljati o Južnem Vietnamu. Ko pa bi se rešilo laoško vprašanje, bi o Južnem Vietnamu mogli razpravljati na novi ženevski konferenci.

Kamboška vladna agencija javlja, da je princ Sihanuk odgovoril na de Gaullovo pismo od 5. maja in izjavil, da se popolnoma strinja z de Gaullom glede nevtralizacije indokitajskega polotoka. Agencija objavlja tudi izvleček de Gaullovega pisma in ugotavlja, da se je de Gaulle izrekel za Sihanukov predlog, naj bi na ženevski konferenci proučili celotno vprašanje Indokine.

Pred Varnostnim svetom se je danes nadaljevala razprava o kamboški pritožbi proti Južnemu Vietnamu in ZDA. Južnovietnamski predstavnik je predlagal imenovanje komisije izvedencev, ki naj bi v okrilju OZN prispevala k določitvi meje med Južnim Vietnamom in Kambodžo. Komisijo naj bi sestavljali izvedenci, ki bi jih sprejeli obe vladi. Predlagal je tudi ustanovitev mešanih vietnamskih in kamboških patrulj. Če pa Kambodža to odklone, naj se uvede mednarodni sistem nadzorstva v okrilju Združenih narodov.

Britanski predstavnik je izjavil, da bi konferenca o nevtralnosti in ozemeljski celovitosti Kambodže bila brez pomena. Dejal je, da tudi resolucija Varnostnega sveta, ki bi se izrekla za tako konferenco, ne bi menjala načelnega stališča njegove vlade.

Francoski predstavnik pa je ponovil, da njegova vlada podpira kamboško zahtevo za konferenco, ki naj zajamči neodvisnost in ozemeljsko celovitost Kambodže. Dodal je, da mora Varnostni svet dati zadoščenje kamboški vladi, ki je izrazila željo, naj bi OZN obsodila obmejne incidente, ter naj pozove odgovorne, da se izognejo ponovitvi incidentov. Francoski predstavnik je tudi izjavil, da bi bilo dobro dati nalogo obema mednarodnima nadzorstvenima komisijama, naj nazorujeta dostope na kamboško ozemlje. Obsodil je številne incidente, katerih žrtev je bila Kambodža v zadnjem času in za katere ni odgovorna. Izrazil je tudi simpatijo z vietnamskim ljudstvom.

Po kratkih izjavah kamboškega predstavnika in južnovietnamskega predstavnika je bilo nadaljevanje razprave odloženo na jutri.

Znani ameriški vojnohujskaški senator Goldwater je po televiziji izjavil, da bi morali spustiti atomske bombe na Vietnam in južno Kitajsko, «da se zmaga vojna proti partizanom Vietkonga v Južnem Vietnamu». Kakor je znano, se Goldwater poteguje za uradnega kandidata republikanske stranke za predsedniške volitve, ki bodo novembra.

Senator je dejal, da bi morali najprej spustiti majnne atomske bombe na obmejna področja Južnega Vietnama, «da uničijo džungle in gozdove z namenom, da ogolijo poti za oskrbovanje partizanov. Če ne bi to zadostovalo, bi morali uvesti isti sistem proti cestam in železniškim križiščem v Severnem Vietnamu in v LR Kitajski». «Morali bi proučiti tako rešitev, je dodal senator, ker bomo drugače imeli v Vietnamu vojno, ki se bo vlekla v neskončnost». Dalje je senator dejal, da bo svojo volilno kampanjo proti Johnsonu vodil predvsem okoli problemov Južnega Vietnama in Kube.

Senator Morse pa je včeraj po televiziji kritiziral ameriške izvidniške polete nad Laosom in jih je označil za «zelo nezdravo politiko». Pozval je kongres, naj predloži celotno zadevo jugovzhodne Azije Združenim narodom ter naj se poslužuje te organizacije za ohranitev miru.

Pripomnil je, da bi v primeru raztegnitve vojne na Severni Vietnam, morali neizbežno uporabiti atomsko orožje, ker ameriška vojska ne bi mogla učinkovito nastopati na področju Severnega Vietnama, ki ga pokriva džungla. Na koncu je dejal, da ZDA zamenjujejo pravico s silo na tem področju in da nimajo «nič več pravice biti v Južnem Vietnamu, kakor jo imajo Rusi v Vzhodni Nemčiji».

Sovjetska agencija Tass pravi v zvezi z načrti senatorja Goldwaterja, da je ta senator blazen in obseden. Imenuje ga za modernega kanibala in «voditelja ameriških divjakov». Na koncu pravi agencija, da poziv tega modernega kanibala ne more povzročiti drugega nego zgražanje, in dodaja: «Upati je, da so v ZDA ljudje, ki imajo glavo na mestu in da bodo blaznega senatorja spravili k pameti».

Kitajski «Ljudski dnevnik» pa označuje ameriški predlog, naj bi zadevo v jugovzhodni Aziji predložili OZN, za «podlo zaroto».

KUVAJT, 25. — Kuvajtski zunanji minister je izročil sovjetskemu poslaniku protestno noto zaradi izjav, ki jih je podal Hruščov v Kairu v zvezi z kuvajtskim emirom in kuvajtsko vlado.

Zunanji minister je v parlamentu izjavil, da je pozval poslanika, naj pošlje protestno noto sovjetski vladi in obrazloži, da je govor Hruščova povzročil neprijeten vtis kuvajtskih krogih, tem bolj, «ker njegove izjave ne slonijo na realni podlagi in lahko škodujejo dobrim odnosom, ki jih je Kuvajt želel imeti s Sovjetsko zvezo».

Hruščov se je vrnil v Moskvo s svojega obiska v Kairu

Novi sovjetski krediti ZAR za gospodarske objekte v okviru drugega petletnega načrta

MOSKVA, 25. — Predsednik sovjetske vlade Hruščov se je vrnil davi z letalom iz Kaira v Moskvo. Pred odhodom iz Kaira je Hruščova pozdravilo na letališču na tisoče ljudi. Do letališča ga je spremljal Naser. Na letališču pa so čakali iraški predsednik Aref, člani diplomatskega zbora, člani sovjetskega poslaništva ter številni sovjetski državljani, ki živijo v Egiptu.

Sinoči pozno so objavili uradno sporočilo o razgovorih med Hruščovom in Naserjem. Sporočilo poudarja nujnost miroljubnega sožitja in protiimperialistične borbe ter voljo obeh strank, da dosežeta popolno likvidacijo tujih oporišč, zlasti britanskih oporišč v Adenu in Libiji, ter likvidacijo kolonializma, naj se pojavi v kakršni koli obliki.

Glede odnosov na Srednjem vzhodu poudarja sporočilo, da Sovjetska zveza izreka celotno podporo arabskemu ljudstvu proti napadalnim zarotam imperialističnih sil, ki hočejo izkoriščati palestinskc vprašanje za povečanje napetosti na Bližnjem vzhodu in preprečiti rešitev tega vprašanja v skladu z resolucijami Združenih narodov in s pravico palestinskih Arabcev. Sovjetska zveza podpira stališče arabskih držav glede izkoriščanja vode iz reke Jordan.

Naser in Hruščov se tudi strinjata, da je treba regionalne in obmejne spore reševati na miren način v skladu z zakonitimi pravicami vseh narodov.

Dalje poudarja sporočilo sovjetsko podporo politiki pozitivne nevtralnosti in nepovezovanja, ki jo vodi ZAR, in izreka vso solidarnost Sovjetske zveze kot evropske in azijske države, do ZAR, ki je afriška in hkrati azijska država, v borbi za popolno uničenje kolonializma v kakršni koli obliki. Sovjetska zveza obljublja ZAR nadaljevanje vojaške podpore «za zaščito miroljubnega in konstruktivnega dela egiptovskega ljudstva in za obrambo njegove neodvisnosti in suverenosti.

Glede druge afriško-azijske konference, ki bo marca 1965, poudarja sporočilo, da jo bo Sovjetska zveza podprla, «če bo imela namen združitev vseh sil, ki se borijo proti tuji nadvladi, za narodno neodvisnost in za ohranitev miru».

Skoraj četrtina celotnega sporočila govori o sovjetski gospodarski in finančni pomoči ZAR. Sporočilo pripominja, da so odnosi med ZAR in SZ «velik zgled miroljubnega sožitja med državami in tudi zgled odnosov, kakršni bi morali biti med osvobojenimi državami in državami socialističnega tabora.

V zvezi z OZN se poudarja njena važna vloga za zaščito miru, pri tem pa se poudarja nujnost nove porazdelitve sedežev za pravičnejšo predstavništvo vseh držav in za sprejem Kitajske v OZN.

Sporočilo ugotavlja tudi, da je mednarodna napetost popustila in da bi lahko še bolj popustila z določitvijo brezatomskih področij na tistih delih sveta, ki se s tem strinjajo.

Sovjetska zveza je dovolila ZAR nov kredit za 277 milijonov dolarjev za graditev gospodarskih objektov drugega petletnega načrta, ki ga bodo začeli izvajati prihodnje leto. Posojila bodo dali v obliki industrijske opreme, ker petletni načrt posveča na več pozornosti zgraditvi težke industrije. Z novim posojilom bo celotno dosedanje sovjetsko posojilo ZAR znašalo 750 milijonov dolarjev.

vseh političnih dogajanjih.

Današnji dan so razglasili za «dan afriške neodvisnosti». Predsednik sovjetske vlade Hruščov je ob tej priložnosti poslal vsem neodvisnim afriškim državam brzojavko, v kateri je med drugim rečeno, da sovjetsko ljudstvo pozdravlja sveto borbo afriškega ljustva za popolno osvoboditev njihove celine ter za razvoj njihovih držav v miru, svobodi in socialnem napredku.

V Rimu je bil nocoj sprejem, ki so ga priredili diplomatski predstavniki afriških držav, akreditirani v Rimu. Sprejema se je udeležil tudi predsednik vlade Moro s številnimi drugimi političnimi osebnostmi. Zunanji minister Saragat, ki je v Ženevi, pa je poslal dekanu afriških poslanikov brzojavko z voščili.

Liberijski poslanik in dekan afriških diplomatov v Rimu se je zahvalil predsedniku Moru in vsem, ki so se odzvali povabilu. Med drugim je poudaril, da so listino o afriški enotnosti sprejele soglasno vse države, udeleženke konference. Nadaljeval je: «Ne more biti težko ugotoviti, da iz Afrike pihajo močni prenovitveni vetrovi in da je na začrtani sledi nastala nova doba.» Poudaril je, da so afriški narodi odločeni sodelovati pri graditvi novega svetovnega reda v popolni svobodi in enakopravnosti, ki sta najnujnejši pogoj za trajni mir in za enotnost med narodi sveta. Zatem je poslanik pozval pisatelje, časnikarje in filmske umetnike, naj svoje sodržavljane poučijo, da je Afrika «zemljepisno dejstvo, katere usodo kujejo afriški narodi», in da je «njena kultura in njena civilizacija nedvomno vplivala na številne narode.»

Govoril je zatem predsednik vlade Moro, ki je izrekel zadovoljstvo, da se je udeležil te manifestacije. Poudaril je med drugim, da želi Italija sodelovati z afriškimi državami in to sodelovanje še poglobiti.

Hruščov in Naser podpisujeta sporočilo o razgovorih

Dan afriške neodvisnosti

ADIS ABEBA, 25. — Danes slavijo afriške države prvo obletnico ustanovitve Organizacijke afriške enotnosti, ki so jo ustanovili pred letom dni na konferenci v Adis Abebi.

V tem letu dela se je poudarek dajal političnim akcijam. Greza številne resolucije v OZN proti zadnjim kolonialističnim postojankam v Afriki ter za posredovanje v sporih med članicami. Kar se tiče gospodarske dejavnosti, se je Afrika vključila v delo svetovne konference za razvoj in trgovino, ki rešuje tudi nekatere za Afriko specifične probleme. Vsekakor je ta organizacija v enem letu dokazala, da je treba računati z njeno prisotnostjo v

Pozitiven sestanek Saragat-Kreisky

Posebna komisija bo pripravila nov sestanek v polovici julija na podlagi zaključkov komisije devetnajstih

ŽENEVA, 25. — Zunanji minister Saragat in avstrijski zunanji minister Kreisky sta se sestala danes v Ženevi v okviru resolucij skupščine OZN, ki se nanašata na uveljavljenje pariškega sporazuma De Gasperi-Gruber od 5. septembra 1946. Po razgovorih, ki so trajali tri ure in pol, so izdali skupno sporočilo, v katerem je rečeno, da so razgovori potekali v ozračju vzajemne odkritosti in da jih je navdajala obojestranska želja, da bi dosegli konkretne rezultate. V tem duhu in v luči najnovejšega razvoja tega vprašanja so sklenili imenovati komisijo izvedencev, ki bo pripravila prihodnji sestanek med obema zunanjima ministroma v Ženevi v drugi polovici julija. Komisija bo začela delo 15. junija in se bo sestajala izmenično v Rimu in na Dunaju.

Med razgovori so se dotaknili tudi drugih vprašanj, ki zanimajo obe državi.

Razgovori med italijansko in avstrijsko delegacijo so bili v hotelu President, kjer stanuje Saragat med svojim bivanjem v Ženevi in kjer prisostvuje delu mednarodne konference za trgovino in razvoj.

Avstrijski zunanji minister Kreisky je izjavil časnikarjem, da je bil sestanek izredno pozitiven in da so dosegli zelo konkretne rezultate, kar zadeva pripravljalne ukrepe v zvezi s prihodnjo konferenco zunanjih ministrov. Na vprašanje, ali ti rezultati zadevajo le postopek, je Kreisky odgovoril: «Procedura je več kot procedura».

Italijanski zunanji minister Saragat pa je dejal novinarjem, da skupno poročilo odraža potek sestanka, ki se je odvijal v ozračju vzajemnega razumevanja, da bi našli čimprejšnjo rešitev spora glede uveljavljenja sporazuma De Gasperi-Gruber. Že ko je odhajal iz Rima, je Saragat namreč opozoril na pripravljalni značaj tega sestanka s Kreiskim, ki je moral le gladiti pot k nadaljnji izmenjavi mnenj med obema državama pri uveljavljenju resolucij OZN. Italijanska vlada mora šele zavzeti stališče glede predlogov komisije 19; ti predlogi pa bodo podlage za delo komisije izvedencev. Povsem razumljivo je, da mora ta komisija zaključiti svoje delo pred prihodnjim sestankom zunanjih ministrov. Komisija izvedencev bo seveda upoštevala pridržke, ki so jih izrekli predstavniki južnotirolske manjšine, kakor tudi pridržke, ki so jih izrazili predstavniki italijanske večine v komisiji 19. Na vprašanje, ali bo sestanek v juliju dokončen, je Saragat dejal, da je po krajšem razdobju predviden ponoven sestanek med obema delegacijama, če ne bi končali v juliju, ker hočejo doseči neko rešitev tega vprašanja še pred začetkom zasedanja skupščine OZN in pred upravnimi volitvami v Italiji.

Med obiskom predsednika Segnija v Palermu mu je skušal neznanec izročiti pismo. Slika kaže prizor, ko se je neznanec nenadoma približal in padel pred predsednikove noge

Slovesnosti na beograjskem stadionu ob Titovem 72. rojstnem dnevu

Čestitke številnih državnikov - Pozdravi mednarodnega odbora Mauthausen - Slovesnost v Drvaru - Italijanski državni podtajnik Banfi v Beogradu

BEOGRAD, 25. — Ob navzočnosti nad 50.000 prebivalcev glavnega mesta so danes na velikem stadionu jugoslovanske ljudske armade, zastopniki mladine z izročitvijo pozdravne štafetne palice v imenu vseh državljanov Jugoslavije čestitali predsedniku republike maršalu Titu za 72. rojstni dan z željami, da bi še dolgo živel in vodil Jugoslavijo po poti bratstva in enotnosti, miru in socializma.

V slovesni loži na stadionu, ki je bila okrašena s številnimi zastavami so poleg predsednika republike in njegove soproge bili predsednik zvezne skupščine Edvard Kardelj, podpredsednik republike Aleksander Rankovič, predsednik zveznega izvršnega sveta Petar Stambolič ter številni drugi državni in politični funkcionarji, generali ljudske armade in zastopniki diplomatskega zbora.

Po izročitvi štafetne palice je sledil pester športni program, ki so ga izvedli mladi delavci iz Niša pionirji in pionirke osnovnih šol iz Beograda, atleti in atletinje iz raznih krajev Jugoslavije, mladinci in mladinke iz Zagreba, Skopja in drugih krajev. Zanimiv in zelo zabaven program se je končal z nastopom skupine 550 vojakov pripadnikov jugoslovanskega letalstva in mladink iz Sombora, ki so ob spremljanju zbora JLA in vojaške godbe s pevsko predstavo obudili spomin na življenje v Drvaru pred 20 leti in na njegove junaške branilce, ki so preprečili nakano nemškega vrhovnega poveljstva, da bi z letalskim desantom uničili vrhovni štab jugoslovanske ljudske armade in ujeli maršala Tita.

Danes dopoldne so v palači zveznega izvršnega sveta predsedniku republike čestitali predstavniki družbeno-političnih organizacij, skupščine organov uprave in JLA.

Predsednik republike maršal Tito je ob 72. rojstnem dnevu prejel brzojavne čestitke številnih poglavarjev in predsednikov vlad tujih držav in voditeljev komunističnih partij. Med drugimi so mu čestitali Hruščov in predsednik vrhovnega prezidija Sovjetske zveze Brežnjev, predsednik Indonezije Sukarno, predsednik Kambodže Sihanuk grški kralj Konstantin, Nehru, predsednik Pakistana Ajub Kan, predsednik Bolivije, predsednik madžarske vlade Kadar, predsednik grške vlade Papandreu in tajnik KP Italije Palmiro Togliatti. Hruščov in Brežnjev v svoji čestitki želita predsedniku Titu zdravje in mnogo let življenja in uspehov.

Udeleženci rednega zasedanja mednarodnega taboriščnega odbora Mauthausen, ki je včeraj končalo svoje zasedanje v Beogradu, pozdravljajo v svoji čestitki maršala Tita kot enega najuglednejših borcev proti fašizmu med vojno in enega najuglednejših pobudnikov miru in mednarodnega sodelovanja danes.

V Drvaru so danes slovesno proslavili 20. obletnico ustanovitve službe notranje varnosti in 20. obletnico neuspelega nemškega napada na Drvar. Ob navzočnosti 8.000 prebivalcev Drvara in okolice so na tako imenovani Titovi jami odkrili na hiši, v kateri je maršal Tito podpisal ukaz o ustanovitvi oddelka narodne zaščite, spominsko ploščo.

Kot gost Zveze združenja pravnikov Jugoslavije je prispel danes v Beograd državni podtajnik v italijanskem zunanjem ministrstvu Arialdo Banfi, ki vodi delegacijo italijanskih pravnikov, ki se bo udeležila jugoslovansko-italijanskih pravniških dnevov od 26. do 30. maja v Skopju in Ohridu. Danes dopoldne je Banfija sprejel državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, zatem pa je ugledni italijanski funkcionar v spremstvu italijanskega veleposlanika Duccija obiskal tajnika komisije za kulturne stike z inozemstvom Osmana Žikića. Tema tretjega sestanka jugoslovansko-italijanskih pravnikov, katerih sodelovanje se je pokazalo zelo plodno, je «zaščita človeka v delovnem odnosu», ki jo bodo obravnavali s kazenskega, civilnega in upravnega vidika. Poleg tega se pričakuje, da bodo pravniki obeh držav, podobno kot na prejšnjih sestankih, izmenjali izkušnje iz teorije in prakse.

B. B.

DANES

Danes bo v Rimu nov sestanek sindikalnih predstavnikov s predstavniki vlade v zvezi z družinskimi dokladami in s pokojninami INPS. Sestanku pripisujejo veliko važnost, ker bi morali razgovore raztegniti na celoten problem reševanja sedanje gospodarske krize. Znano je, da vlada odklanja takojšnjo uveljavitev sporazuma in hoče doseči začasno blokado mezd, čemur pa sindikati, zlasti CGIL odločno nasprotujejo.

V tem tednu so na vrsti številne nove stavke na raznih sektorjih. Po večini gre za proteste proti delodajalcem, ki odklanjajo pogajanja za obnovitev delovnih pogodb in v tem okviru za izboljšanje delovnih pogojev.

Kar se tiče položaja v jugovzhodni Aziji, je ameriška vlada sporočila, da zavrača francoski predlog, naj bi v Ženevi sklicali konferenco o Laosu, in vztraja pri zahtevi, naj začnejo posvetovanja v Vietnamu. Tudi britanska vlada postavlja številne pogoje za ženevsko konferenco, prav tako kakor Suvana Fuma. Predvsem zahtevata prenehanje sovražnosti in vzpostavitev stanja, kakršno je bilo pred začetkom nove ofenzive Patet Laa. V New Yorku pa se je nadaljevala pred Varnostnim svetom razprava o kamboški pritožbi proti Južnem Vietnamu in ZDA. Tudi tu je britanski predstavnik zavrnil kamboški predlog za mednarodno konferenco, ki naj bi zajamčila nevtralnost in neodvisnost Kambodže. Francoski predstavnik pa je kamboški predlog podprl.

Obisk predsednika sovjetske vlade Hruščova se je zaključil in Hruščov se je že vrnil v Moskvo. Uradno sporočilo o razgovorih poudarja v glavnem vse to, kar sta Hruščov in Naser obravnavala v svojih številnih govorih. Poleg tega sporočajo, da je Sovjetska zveza dovolila ZAR nov kredit 277 milijonov dolarjev za graditev gospodarskih objektov drugega petletnega načrta.

Včeraj so afriške države slavile dan afriške neodvisnosti v okviru obletnice ustanovitve Organizacije afriške enotnosti. Ta organizacija je v enem letu svojega delovanja pokazala veliko življenjsko silo, zaradi česar je treba računati z njeno prisotnostjo v vseh političnih dogajanjih.

V Beogradu pa so včeraj slavili dan mladosti. Ob tej priložnosti je bila na beograjskem stadionu velika slovesnost, med katero so izročili predsedniku Titu štafetno palico s pozdravi in voščili ob njegovem 72. rojstnem dnevu.

Za dežele v razvoju prvi uspeh pri razbijanju pomorskega monopola

ZENEVA, maja. — Ko stojite na morski obali, vidite najprej dim, potem dimnik in končno celo ladjo, ki prihaja z «odprtega» morja. Mednarodno pravo vam bo pojasnilo, da so deset kilometrov stran od obale morja «svobodna». Toda konferenca OZN za trgovino in razvoj odkriva drugačno stvarnost v sodobnem svetu. V delovni grupi za pomorski transport so več kot mesec dni trajale diskusije med industrijsko razvitimi deželami, ki posedujejo svetovno trgovinsko mornarico in katerih privatni monopoli odrejajo svojevoljno cene pomorskega prevoza, ter deželami v razvoju, ki ostajajo zaradi pomanjkanja lastnega brodovja zaprte na svojih kontinentih na Jugu.

Celotna svetovna trgovinska mornarica znaša danes 140 milijonov ton. Toda na dežele v razvoju pri tem odpade samo približno 8 milijonov ton, oziroma 5,7% celotne svetovne tonaže. Če omenjamo, da dežele v razvoju predstavljajo približno 75 odstotkov svetovnega prebivalstva in prav toliko suhozemske površine, 20% svetovnega izvoza, čeprav samo 15% svetovne proizvodnje, potem kaj lahko ugotovimo, da je nizki delež dežel v razvoju v svetovni trgovinski mornarici velika ovira v njihovem gospodarskem napredku. To še toliko bolj, ker se skoraj 80% izvoza dežel v razvoju usmerja k industrijsko razvitim deželam, do katerih peljejo vse morske poti.

Problem ni nič manj dramatičen za dežele v razvoju, če ga pogledamo z vidika plačilne bilance. Dežele v razvoju so leta 1961 uvozile samo za 700 milijonov dolarjev več blaga, kot so ga izvozile. Toda primanjkljaj v njihovi plačilni bilanci je dosegel 5252 milijonov dolarjev. Pri tem so dežele v razvoju samo za pomorski transport plačale 1826 milijonov dolarjev. Skratka, izdatki za pomorski transport pomenijo 10% vrednosti celotnega blagovnega izvoza dežel v razvoju. Carine za izvoz iz dežel v razvoju pa na splošno ne presegajo 5% vrednosti celotnega izvoza. Že samo to dejstvo dovolj jasno kaže, zakaj postaja pomorski transport tako pomemben predmet diskusije na sedanji konferenci.

Osnovni predmet spora in razprave med industrijsko razvitimi deželami in deželami v razvoju je bilo vprašanje prevoznih tarif oziroma brodarin. Po morskih poteh prepeljejo letno približno 1200 milijonov ton tovora: polovica odpade na petrolej, druga polovica pa na tako imenovani «suhi» tovor. Približno polovico suhega tovora, oziroma eno četrtino celotnega svetovnega tovora prevažajo linijske ladje. Linijske ladje so združene v tako imenovane «pomorske konference», ki odrejajo višino brodarine in s tem preprečujejo medsebojno konkurenco posameznih ladijskih družb. «Konference» so bile glavna tarča za pritožbe in napade dežel v razvoju na sedanji trgovinski konferenci.

Poslovanje «pomorskih konferenc» je bilo vse do pred kratkim zavito v globoko tajnost. Po svetu se je mnogo govorilo o skokih surovinskih cen in njihovem padcu. Trdili so, da je bilo to prvenstveno posledica odnosov med svetovno ponudbo in povpraševanjem. Toda proizvajalci v deželah v razvoju so se pritoževali, da so se v trenutku padca cen njihovi dohodki sicer resnično zmanjšali, toda da v trenutku skoka svetovnih cen niso dobili pričakovanega povečanja. Zakaj? Prevoz za tono blaga iz Goe do bližnjega kontinenta je v času korejske vojne veljal 19,25 dolarja, leta 1953 je padel na 6,79 dolarja, toda v času krize okoli Sueza je prevoz tone tovora veljal ponovno 28 dolarjev in je že naslednje leto padel na normalno «raven» 7 dol. Cene železne rude, ki pa so jo ladje v tem času prevažale, se je pa gibala v mejah od 11,20 dolarja do 12.60 dolarja. Ceprav so «normalni» transportni stroški — ki pokrivajo režijske stroške transporta — približno polovico vrednosti samega tovora, so se v trenutku «konjunkture» trasportni stroški dvignili na dvainpolkratno vrednost samega tovora. Očitno je torej, da je v monopolističnih dobičkih prevozniških «konferenc» treba iskati pomemben faktor nestabilnosti svetovnih surovinskih trgov.

Toda dežele v razvoju se ne pritožujejo zgolj nad tem, da pomorski monopoli pobirajo preseženi dobiček v času konjunkture, ampak predvsem nad tem, da se pomorski monopoli dogovarjajo z industrijskimi interesi in na ta način izvajajo neko vrsto privatne «carinske politike». Pritožbe te vrste niso nove, toda dokler so prihajale zgolj iz dežel v razvoju, se svet nanje ni mnogo oziral. Zadnje čase so pa pričele prihajati iste pritožbe celo iz ZDA. Preko 60% izvoza ZDA prevažajo evropske ladijske družbe. Toda cena za prevoz blaga iz Evrope v ZDA je neprimerno nižja, kot je pa cena za prevoz blaga iz ZDA v Evropo. To seveda pomeni, da prihaja evropsko blago na ameriški trg ceneje kot pa obratno, oziroma da evropske ladijske družbe v obliki brodarin pobirajo neke vrste privatno carino. Povezanost med brodarskimi «konferencami» in evropskimi industrijskimi koncerni je ob tem več kot očitna. Ameriška država skuša to prakso preprečiti, pri čemer se srečuje z odločnim odporom evropskih držav, ki imajo večino svetovne trgovinske mornarice. Razprava med Evropo in Ameriko sicer deželam v razvoju ni mnogo pomagala, pač pa je prinesla na beli dan mnogo «umazanega perila». To, kar je doslej veljalo kot neverjetno, se je naenkrat pokazalo kot dejstvo. Sedanja konferenca v Ženevi je pokazala, da je monopol pomorskega transporta velika ovira za osvoboditev trgovine in gospodarstva dežel v razvoju.

In katere so poti, ki naj omogočijo deželam v razvoju, da se osvobode sedanjega pritiska?

Najbolj preprost odgovor, ki se človeku takoj vsiljuje, je ta, da si naj dežele v razvoju zgradijo lastno trgovinsko mornarico. Dežele v razvoju so se za to tudi najodločneje zavzele in v tem smislu zahtevale tudi razne ugodnosti v mednarodnem finansiranju, kakor tudi pravico do zaščite lastne mornarice z ugodnejšimi tarifnimi pogoji in pravico enakopravnega sodelovanja dežel v razvoju pri določanju brodarin. Toda gradnja lastne trgovinske mornarice zahteva ogromna sredstva, ki jih zlasti majhne države ne zmorejo.

Pokazalo se je, da so visoki stroški transporta pogosto posledica neustreznih in nedokončanih pristanišč ter visokih stroškov pretovarjanja. Zato je iz tega logično izhajala zahteva po pomoči za gradnjo pristanišč. Dežele v razvoju so tudi zahtevale, naj sedanja trgovinska konferenca ustanovi poseben odbor, ki bi kontroliral samovoljo privatnih monopolov. Kljub odločnemu odporu industrijsko razvitih dežel kaže, da so dežele v razvoju dosegle v Ženevi prvi uspeh pri razbijanju pomorskega monopola ter «odpiranju» in «osvobajanju» svetovnih morij za resnično enakopravno svetovno trgovino.

Avto Ford Cortina je dosegel velik uspeh. V Nairobiju so ga imenovali za «avto leta», potem ko je zmagal na afriškem tekmovanju «Safari».

Najdeni dve pismi Leva Tolstoja

MOSKVA, 25. — Radio Moskva je sporočil, da so našli dve pismi Leva Tolstoja. Eno je datirano s 17. 5. 1907, drugo pa je najbrž iz leta 1908. Pismi so našli v Kujbiševu. Naslovljeni na Grigorija Mironova, ki je bival v vasi Aleksejevka, izražata pismi stališče velikega pisatelja o smislu življenja. Radio navaja, da je v enem pismu trditev, da mora vsak človek delati, da drugim ljudem plača to, kar od njih dobi.

Umrla je igralka Alda Borelli

MILAN, 25. — V starosti 77 let je v Milanu umrla igralka Alda Borelli, sestra druge znane igralke Lyde Borelli. Alda Borelli se je rodila v Salernu in začela je nastopati v gledališču, ko ji je bilo 51 let. Poročila se je z igralcem Alfredom De Sanctisom, s katerim je ustanovila skupino leta 1913. Pozneje je sodelovala še z mnogimi drugimi skupinami kot prva igralka. Sedaj pa že mnogo let ni več nastopala. Njeno ime je prišlo spet v kroniko pred nekaj meseci v tragičnih okoliščinah: njen sin dr. Beno De Sanctis je napravil samomor; skočil je s stopnišča v palači finančne direkcije.

Velika filatelistična razstava v Trentu

TRENTO, 25. — Tridentinsko filatelistično društvo pripravlja pomembno filatelistično razstavo ob 45-letnici ustanovitve omenjenega društva. Pri pripravi razstave, ki bo pod pokroviteljstvom občinskega odbornika za prosveto in ki bo trajala od 26. do 29. junija, sodelujeta Pokrajinska ustanova za turizem ter Avtonomna letoviščarska ustanova. Razstava bo v prostorih trgovinske zbornice.

Ob proslavi omenjenega jubileja bodo še druge prireditve; ena od teh bo posebna filatelistična razstava na teme, in sicer predstavljata letos taki temi olimpiada in pa stoletnica ustanovitve Rdečega križa.

Med najbolj pomembnimi nagradami, ki jih bodo razdelili na koncu proslav, je «zlata znamka», to nagrado je ustanovilo mesto Trento in se letos prvič podeljuje.

V pripravljalnem odboru proslav sta med drugim dr. Salvatore Nicolosi ter Renato Cozzaldi, ki pripravljalnemu odboru predseduje. V častnem odboru pa je, poleg imen predstavnikov najvišjih oblasti dežele, pokrajine in občine, tudi ime sen. Giovannija Spagnolija, ministra trgovinske mornarice.

SAMO ZARADI ENEGA RAZVELJAVLJENEGA GOLA NA TEKMI PERU-ARGENTINA

318 oseb mrtvih pri neredih na stadionu potem ko je množica hotela napasti sodnika

Do nemirov je prišlo malo pred koncem tekme - Policija je začela metati solzilne bombe in streljati v zrak
V paniki na stotine oseb pomendranih - Tolpe so še izven stadiona razbijale izložbe in požigale

LIMA, 25. — Na tekmi predolimpijskega turnirja med Perujem in Argentino pri stanju 1:0 za Argentino urugvajski sodnik Pazos ni priznal gola, ki ga je dosegel Victor Lobaton, levo krilo v moštvu Peruja. Malo prej je namreč sodnik že zažvižgal zaradi prekrška istega igralca, ki pa se ni ustavil, igral naprej in streljal v gol. Perujski igralci so se že sprijaznili z odločitvijo sodnika in igra se je tudi že nadaljevala, ko se je neki moški iz občinstva hotel zagnati proti sodniku s steklenico v rokah. Neki policist pa ga je zrušil in z nogo stopil nanj. Nevoljno in razbesnelo občinstvo pa je še protestiralo zaradi razveljavljenega gola in mnogi so preplezali ograjo igrišča in navalili proti sodniku in perujskim igralcem. Policija, ki številčno ni bila posebno močna, je hotela zaščititi sodnika, igralce in sebe ter začela metati solzilne bombe. Metala pa jih ni samo proti tistim, ki so vdrli na igrišče, temveč tudi med občinstvo na stopniščih. Zraven tega je oddala tudi nekaj strelov. (Uradno poročilo policije sicer zanika, da bi agentje uporabljali orožje, toda več časnikarjev zatrjuje, da so sami videli, kako je policija streljala.)

Med občinstvom je nastala strašna panika. Že na samih stopniščih so ljudje padali, drugi pa so drveli preko njih. Slišalo se je strašno kričanje in jokanje. Toda še huje je bilo, ko se je vsa ta bežeča množica zagnala proti izhodnim vratom, ki so bila — ker pač tekme še ni bilo konec — zaprta. Tiste, ki so prvi pritekli do vrat, je množica tako stisnila, da se je pozneje na vratih in izdovih videla kri. In za velik del mrtvih se je pozneje glasila ugotovitev vzroka smrti: zadušitev.

Število mrtvih najbrž še ni dokončno znano. Najprej se je govorilo o nekaj desetinah mrtvih, nato je število poskočilo čez sto, čez dvesto in tudi čez tristo. Doslej je ugotovljenih 318 smrtnih žrtev.

Skoraj nerazumljivo pa je divjanje tolp izven stadiona. Ko je namreč množica privrela na ceste pri stadionu, so posamezne tolpe začele uničevati vse, na kar so naletele. Razbijale so avtomobile in izložbe trgovin, zraven pa še zažigale. Napadle so tudi urade stadiona in jih zažgale. Sprevod gledalcev tekme je prišel tudi do centra mesta ter še tu razbijal izložbena okna. S seboj so nosili tudi transparent z za silo narejenim napisom: Pravica! Zahteva po pravici naj bi se nanašala na tekmo, ki jo je perujsko moštvo izgubilo baje po krivici. (Nekateri objektivni opazovalci tekme so mnenja, da sodnik mogoče res ni imel povsem prav, ko je razveljavil gol, s katerim bi perujsko moštvo doseglo izenačenje.)

Perujska vlada je odredila sedemdnevno državno žalovanje. Objavila je tudi, da bo pogreb žrtev na državne stroške.

Predsednik republike Fernando Belaunde je v poslanici državljanom izrazil svojo žalost zaradi dogodkov na stadionu ter je sporočil, da bo uvedena stroga preiskava. Vlada je za trideset dni preklicala ustavna jamstva, kar pomeni skoraj toliko kot obsedno stanje. Vlada namreč lahko da kogar koli aretirati in lahko uvede hišne preiskave brez sodnih ukazov. Če hoče, lahko tudi postavi vse policijske sile pod vojaško poveljstvo.

Vse bolnišnice, civilne in vojaške, so imele ogromno dela s stotinami ranjencev. Vlada je pozvala vse zdravnike, naj sodelujejo pri zdravljenju ranjencev. Ker je bil včeraj praznik, je bilo odprto le majhno število ambulant za prvo pomoč.

Zaradi teh dogodkov se voditelji južnoameriških moštev, ki sodelujejo na predolimpijskem turnirju, sprašujejo, ali kaže še igrati nadaljnje tekme v Peruju ali ne. Sicer pa bo treba tudi stadion v Limi prej temeljito popraviti po včerajšnjem uničevanju razbesnelih tolp.

Prav včeraj je bila obletnica velikega potresa pred 24 leti, ki je tudi zahteval precejšnje število mrtvin.

Popolnega miru še ni bilo niti ponoči in danes je prišlo ponovno do incidentov. Kakih 2000 mladih ljudi je vdrlo prav na stadion ter opustošilo skladišče alkoholnih pijač. Skušali so vdreti tudi v urade ter odnesti športne trofeje.

List «Expreso» objavlja uvodnik z naslovom «Sankcije da, toda tudi mirnost». «Nobena stvar ne more opravičiti — piše list — tega, kar se je včeraj dogodilo na stadionu «Nacional». Dežela preživlja dogodke ogorčenja in groze zaradi te tragedije, do katere ne bi bilo smelo priti. Samo z neupravičljivo neprevidnostjo tistih, ki bi morali ohraniti red na javnih prireditvah, je mogoče pojasniti tolikšno število mrtvih in takšno škodo. Samo neopravičljiva neprevidnost tistih, ki so poveljevali silam javnega reda in ki so dali tako nesrečne in tako slepe ukaze, lahko pojasni, da je nepomemben incident zavzel obseg največjega nereda, ki se je kdaj dogodil na športnih igriščih. Dežela ima pravico zahtevati pojasnila za vse to, kar se je zgodilo. Dežela ima prav, če zahteva, naj teža zakona pade na tiste, ki so odgovorni, toda ogorčenje in groza nikogar ne odvezujeta od umirjenega mišljenja in ukrepanja. Sedaj je umirjenost potrebna bolj kot kdajkoli. Imamo namreč jasen dokaz žalostnih posledic, če se ne misli in ukrepa z mirnostjo.»

Davi se je sestal ministrski svet na izredno sejo. Iz neuradnih krogov se je zvedelo, da je zunanji minister Schwalb zahteval, da urugvajski sodnik Pazos zapusti Peru. (Dejansko je Pazos odpotoval). Notranji minister Juan Languasco pa je zahteval prekinitev predolimpijskega turnirja in je to svojo odločitev tudi sporočil vsem voditeljem tujih delegacij na turnirju.

Notranji minister pa bo moral tudi v parlamentu odgovarjati na interpelacije poslancev. Baje bo opozicija tudi zahtevala njegov odstop.

FIRENCE, 25. — Vest o nesreči v Limi je zelo vznemirila igralca Fiorentine Juana Seminaria in njegovo družino. Seminario in njegova žena, ki sta oba rojena v Peruju, sta ves dan skušala dobiti stik z Limo, kjer prebivajo njihovi svojci, vendar nista mogla nič zvedeti. V Limi prebivajo starši Seminaria in sedem njegovih bratov in sester ter brat nogometaševe žene.

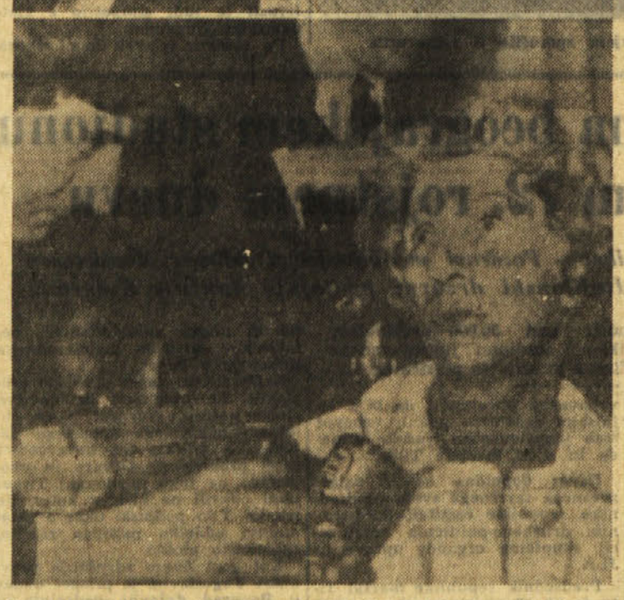

Na gornji sliki Madeleine Dassault z možem, ko se je vračala domov. Na spodnji sliki pa po rešitvi novinarjem pripoveduje o svoji dogodivščini

Dogodek, ki je razburil vso Francijo in mobiliziral ogromno število policijskih sil, se je zaključil zelo «krotko». Dva orožnika, Dupont in Lefebvre, sta preiskovala gozd v bližini kraja Senlis. Prišla sta do neke hiše, ki je bila sicer zapuščena. Opazila pa sta, da so vrata odprta. Informirala sta se najprej pri neki hiši v bližini, kjer so jima povedali, da je bilo ponoči tamkaj opaziti neko gibanje in tudi okna so bila razsvetljena. Orožnika sta stopila v zapuščeno hišo. «Ni nikogar tukaj,» sta zavpila. «Da,» se je oglasil ženski glas. «Sem madame Dessault. Bila sem ugrabljena.» Orožnik pa je hotel še osebno izkaznico, ki mu je pa ženska ni mogla pokazati. Tedaj pa se je že pojavil neki moški z rokami kvišku. «Predam se. Predam se,» je vpil. Potrdil je, da je ženska madame Dessault in prisegal je, da o vsej zadevi ni nič vedel. V noči od petka na soboto so prišli k njemu njegovi prijatelji in mu ponudili priložnost za zaslužek: neko žensko bi bilo treba stražiti. Sele iz časopisov je ugotovil, da je ženska, ki jo straži, žena milijarderja Dessaulta. Možakarja sta orožnika zvezala ter potem z nekim avtomobilom njega in žensko odpeljala na poveljstvo.

Atletinji groze s smrtjo

LONDON, 25. Britanska atletinja Dorothy Hyman, stara 23 let, ki je določena za kapetanico ženske ekipe Velike Britanije na prihodnji olimpiadi v Tokiu, je prejela anonimno pismo, v katerem ji nekdo grozi s smrtjo, če se udeleži olimpiade. Dekle, ki je zaposleno kot uradnica pri britanski državni ustanovi za premog v Duworthu v Yorkshiru, se je omejila samo na to, da je povedala, da je informirala policijo, ki je uvedla preiskavo.

Zagrebška Opera z «Rigolettom» v Salzburgu

V do kraja polni festivalni dvorani v Salzburgu je uprizoril ansambel zagrebške opere v okviru dvodnevnega gostovanja Verdijevega «Rigoletta». Naslovno vlogo je pel Vladimir Ruždjak. Po koncu predstave se je na zahtevo občinstva zavesa dvignila dvanajstkrat.

Pred dnevi smo objavili fotografijo družine, ki so jo pognali iz stanovanja, ker ni mogla plačati najemnine. Družina se je nastanila kar nekje v gozdu. Sedaj so ji «pomagali»: dali so ji prostor v nekem starem občinskem skladišču...

Tudi jugoslovanski strokovnjaki v Padovi

V Padovi se mrzlično pripravljajo na skorajšnje odprtje 42. mednarodnega vzorčnega velesejma, ki bo 1. junija. Sejem bo nato odprt 14 dni ter se bo zaključil v nedeljo, 14. junija. Letošnja prireditev, na kateri bo sodelovalo okoli 3.500 razstavljavcev, bo popolnoma zavzela 110.000 kv. metrov obsežno razstavišče ob Tommaseovi ulici. Prijave za padovansko prireditev vsako leto občutno presegajo razpoložljiv razstavni prostor, tako da je uprava sejma zdaj sklenila odkupiti trikrat večje zemljišče ob robu mesta za bodoče prireditve. Letošnji sejem je verjetno zadnji na starem sejmišču. Zanimanje za to osrednjo gospodarsko prireditev v Padovi je namreč toliko večje, ker je padovanski sejem najstarejši vzorčni sejem v Italiji, in ker se padovansko središče nahaja v osrčju severovzhodne industrializirane Italije.

Po nekaterih svojih značilnostih nas padovanski sejem spominja na tržaškega; osnovna skupna karakteristika je pač obsežna razstava vzorcev raznovrstnih pridelkov, izdelkov in proizvodov z vseh področij. Letos bo razstava obsegala devet sektorjev, in sicer po vrsti pradbeništvo, splošno mehaniko, stroje za obdelavo lesa, kmetijstvo, živinorejo, kmetijske stroje, vinarstvo, semena in krmo, industrijske hladilne naprave ter gospodinjske aparate.

Med novostmi letošnje prireditve lahko omenimo Salon turistične opreme, ki bo prikazoval racionalno rešitev vseh tistih velikih in drobnih problemov, ki jih zastavlja razvijajoči se turizem. Poudarek bo zlasti na notranji opremi turističnih objektov, javnih lokalov, hotelov, počitniških domov itd.

Osrednjo prireditev bo spremljala kakor vsako leto vrsta kongresov. Med najvažnejšimi srečanji naj omenimo zlasti 13. vsedržavni kongres o industrijskem hladu (od 2. do 4. junija), 4. zasedanje o kurjavi in ventilaciji zaprtih prostorov (5. in 6. junija), dan prefabrikacije (6. junija), srečanje sladoledarjev, hotelirjev itd. Na teh srečanjih in kongresih bodo govorili številni domači in tuji strokovnjaki; med drugimi bo letos nastopil tudi inž. Jožko Simončič iz Beograda, ki bo na kongresu o hladu obravnaval tehnična in gospodarska vprašanja v zvezi z uvajanjem hladilne tehnike v Jugoslaviji.

Še posebno pažnjo je uprava sejma letos posvetila živinoreji. V dneh 2. in 3. junija bo v Padovi 8. vsedržavna razstava goveje živine rdečelisaste furlanske pasme. Od 6. do vključno 8. junija bo 12. vsedržavni sejem, na katerem bodo prikazali in prodajali mlado govedo rdečelisaste furlanske pasme. 10. junija bo sejem uvožene živine za rejo, zadnje dni sejma pa bo še 32. tekmovanje med rejci perutnine in zajcev ter razstava najlepših primerkov domače perutnine.

Poseben dan je namenjen prikazovanju najnovejših strojev za spravljanje krme. Strokovnjaki bodo nazorno prikazali delovanje naprav na hipodromu v kraju Ponte di Brenta. Kot dodatne manifestacije so najavljene še razstava državnih železnic, razstava zmrznjenih jedil, razstava prefabricirane weekend hišice, razstava čolnov in razstava obrtniških izdelkov. Za športnike bodo organizirali 6. državni raid Benetke-Padova z motornimi čolni, za umetnike 3. tekmovanje v slikarstvu itd.

Na tiskovni konferenci, ki je bila te dni v Padovi, je predsednik sejemske ustanove odvetnik Merlin poudaril pomembnost, ki jo vodilni italijanski krogi pripisujejo padovanski prireditvi. Tako bo letošnji 42. sejem odprl ministrski predsednik Aldo Moro (ob tem se človek nehote spominja na tržaški sejem, ki je tudi pred vrati, in ki so ga včasih odpirali ministri, zadnja leta pa le še podtajniki z raznih ministrstev). Med svojim govorom je predsednik sejma poudaril tudi potrebo po dokončni ureditvi sejemskih prireditev v Italiji, ki jih je vedno več in ki se porajajo kakor gobe po dežju tudi v najmanjših mestecih, in to ne morda iz kakšne konkretne potrebe, ali iz gospodarskih razlogov, temveč pogosto le v politični funkciji, da bi prinesli raznim voditeljem političnih skupin čast in slavo ali pa zadostili njegovemu kampanilizmu. Glede letošnje mednarodne udeležbe na sejmu je odv. Merlin našteval naslednje države: Argentina, Avstrija, Belgija, Kanada, Češkoslovaška, Ceylon, Danska, Francija, Gana, Velika Britanija, Liberija, Luksemburg, Norveška, Poljska, Romunija, Španija, Madžarska, Južnoafriška unija, Urugvaj, Sovjetska zveza in Združene ameriške države. Razstava izdelkov in proizvodov iz tujine pa se ne bo omejila na proizvodnjo teh 21 držav, temveč bo obsegala še proizvodnjo številnih drugih držav, med temi tudi Jugoslavije.

E. F.

PO «KRATKEM IZLETU» ŠEFA ZAHODNONEMŠKIH SOCIALNIH DEMOKRATOV V ZDA

Brandtova «herezija» znak nove poti ali le smernice predvolilni kampanji?

Komaj je Erhardu uspelo «spraviti» voditelje lastnih strank, mu je začel delati preglavice vodja opozicije, ki se v svoji splošni politiki že dolgo ni veliko ločila od vlade

BONN, 23. — Kratki izlet zahodnoberlinskega župana in predsednika socialdemokratske stranke Zahodne Nemčije Willyja Brandta v ZDA bo, po vsem sodeč, imel dolgotrajne odmeve in posledice v krogih, ki odločajo o zahodnonemški zunanji politiki. Brandtove izjave v ZDA so prava herezija glede uradnih bonskih stališč, ki so še vedno v «fazi odpora» na stališča ministra za zunanje zadeve Schroederja o tako imenovanem «odpiranju nasproti Vzhodu».

Zahodnonemški kancler Erhard — za katerega se ob raznih priložnostih ponovno in vedno pogosteje zatrjuje, da je «boljši gospodarstvenik kot politik» — je bil primoran prekiniti počitnice, da bi pomiril vrhove koalicije svoje krščansko demokratske unije ter Straussove krščansko socialne unije, ki so razburjeni zaradi določenih zunanjepolitičnih stališč ministra Schroederja.

Predsednik krščansko socialne unije Josef Strauss, ki ga smatrajo za glavnega pobornika toge politike hladne vojne bivšega kanclerja Adenauerja, se je postavil na celo vseh onih, ki si ne morejo niti zamisliti nekaj takega, kar bi bilo podobno Schroederjevi koncepciji «določenega izboljšanja gospodarskih in kulturnih odnosov» z vzhodnoevropskimi državami. In prav tedaj, ko so se v Erhardovi vili na jezeru Tegern zaključili tajni razgovori med nasprotnimi strujami koalicije in ko je kancler Erhard sporočil, da je bil dosežen «popoln uspeh», je privrela z druge obale Atlantskega oceana prava poplava Brandtovih koncepcij o «novi politiki».

Presenečenje je bilo v Bonnu popolno. Socialdemokratski voditelji se namreč zavzemajo, med drugim, za to, da bi Zahodna Nemčija dala svoj delež popuščanju napetosti na svetu. Socialdemokrati so tudi za to, da bi Bonn opustil politiko «vse ali nič». Nadalje so socialni demokrati za lastno in samostojno povsem zahodnonemško zunanjo politiko, nadalje so za določitev «praktičnih programov» glede skupnega izvajanja obsežnih gospodarskih načrtov vzhodne in zahodne Evrope in, končno, so za pogajanja z Vzhodno Nemčijo, pogajanja, pri katerih ne bi sodeloval samo zahodnoberlinski senat, pač pa tudi bonska vlada.

Zahodnonemški delež popuščanju napetosti vidi Brandt v tem, da «nemško vprašanje» ne more biti vedno v središču odpora glede ustvarjanja boljših odnosov med Vzhodom in Zahodom. Načelnik socialnih demokratov je s tem ustvaril nemajhno spremembo glede dosedanjega splošnega vodila «Deutschland, Deutschland ueber alles», ki ga je Bonn tako vztrajno poudarjal tudi na nedavnem zasedanju ministrov atlantske zveze v Haagu.

Posebno nervozo nekaterih so izzvale tudi Brandtove zahteve po samostojni zahodnonemški zunanji politiki, ki da jo je baje navdihnil Pariz. Sicer je Brandt nekoč posredno kritiziral francoskega predsednika de Gaulla in pri tem poudarjal potrebo po skupni «vojaški varnosti» v okviru atlantske zveze, vendar je kmalu zatem poudaril, da to ne velja tudi za ostala področja mednarodnih odnosov, posebno ne za gospodarsko in kulturno sodelovanje, glede česar se Zahodna Nemčija more zgledovati prav pri de Gaullu. In ne samo v tem. Francoski predsednik, po mnenju Brandta, skuša v pozitivni smeri spremeniti toga stališča dosedanjega ravnotežja na svetu. Čemu bi kaj takega ne skušala napraviti tudi Zahodna Nemčija?

Zahodnoberlinski župan je ponovil uradnemu Bonnu neprijetno mnenje, po katerem je bil sporazum o berlinskih propustnicah «velik, human in političen dogodek» in se zavzel za ponoven dogovor o tem. Se več. Prikazal je svoje prepričanje o potrebi, širših stikov med Bonnom in Vzhodno Nemčijo ter optimistično govoril o možnostih za miroljubno združitev obeh Nemčij.

V Brandtovih gledališčih glede nadaljnjega popuščanja napetosti zavzemajo posebno mesto veliki meddržavni gospodarski aranžmaji in sicer: gradnja transevropske ceste, skupno, vzhodno in zahodno, načrtovanje velikih prekopov ter namakalnega sistema, elektroenergetskih sistemov itd.

Razen novih socialdemokratskih stališč, je Brandt v ZDA ponovil tudi neka stara stališča, kot na primer stališča o vlogi atlantske zveze in zahodnih vojaških sil v Berlinu. Govoril je o politični in teritorialni integraciji zahodnega Berlina z Zahodno Nemčijo, o pravici do «svobodnega združenja Nemcev». Ni sicer ponovil sankcionirane Hallsteinove doktrine, hkrati pa je ni niti zanikal.

Potemtakem Brandtova «herezija» — vsaj tako, kot se zdi — le malo bolj odpira vrata Hallsteinovi doktrini kot je skušal prikazati minister Schroeder v svojem «odpiranju proti Vzhodu».

In vendar so Bradtova stališča izzvala več kot hladen sprejem v krogih okoli bonske vlade ter v krogih krščanskodemokratskega vodstva.

Iz tega sledi, da opozicija, ki se že leta ni veliko razlikovala od vlade v splošnem zahodnonemškem «pogledu na svet», vidi sedaj nenadoma, pod novim vodstvom, nova pota bonske politike. Zato je uradni Bonn hladno spremljal tudi «topel sprejem», na katerega je naletel Brandt v Beli hiši, ter izjave predsednika Johnsona o podpori Brandtovim načrtom glede popuščanja napetosti na svetu.

V prvih komentarjih, namenjenih drugi strani Atlantika, se poudarja, da «razpravljanje še ne pomeni vodenje politike». Najavlja se tudi bližnje potovanje Erharda in Straussa v Washington. Do tedaj pa, kot je bilo uradno sporočeno, zvezna vlada skrbno proučuje nove koncepcije zahodnonemških socialnih demokratov. Stališče o teh koncepcijah se bo zavzelo po predvidenem sestanku šefa opozicije Brandta s kanclerjem Erhardom.

En dvoboj na tej notranji fronti zahodnonemške politike se je že vršil. Neki predstavnik krščanskih socialcev je izjavil, da Brandtove izjave v ZDA dokazujejo, da zahodnonemška socialdemokratska stranka ni nikoli imela trdne linije v zunanji politiki in da bo v kratkem v socialdemokratskih vrhovih prišlo do obračuna med pristaši «degolovca» Brandta ter «atlantistov» Wehnerja in Erlerja.

Socialdemokrati so takoj odgovorili, da njihova stranka sledi osnovnim principom in stališčem svojega pokojnega voditelja Schumacherja, po katerih stranka ne izvaja nobene niti ameriške niti britanske niti francoske, pač pa izključno — nemško politiko. Brandtove izjave v ZDA so le trezna analiza evropskih razmer. Absurdno je, poudarjajo socialni demokrati, govoriti o »atlantistih» in «degolovcih» v socialdemokratski stranki in to primerjati z različnimi stališči, ki vladajo glede zunanjepolitičnih koncepcij med vodstvi krščanske demokracije in krščanskih socialcev.

Bližnja runda zunanjepolitičnega dvoboja med socialnimi demokrati in krščanskimi socialci ter v diskusiji v sami socialdemokratski stranki, bo pokazala, koliko je v Brandtovih koncepcijah elementov, ki so sposobni za postavitev novega strankinega programa in koliko so le elementi za novo predvolilno kampanjo.

K. KUKOLJA

V Južnem Vietnamu se državljanska vojna že leta vleče. Vladne čete, ki jih Američani podpirajo z «inštruktorji», orožjem in milijoni, ne morejo do živega rodoljubom, ki se pogosto približajo sami prestolnici, dočim sta več kot dve tretjini dežele osvobojeni. Gorje vietnamskemu rodoljubu, ki pride vladnim četam v roke. Na sliki ujeti rodoljub in vladni vojak. Grimasa vladnega vojaka ne obeta dobrega. Da ga niso tega naučili ameriški «inštruktorji»?

ZGODOVINA GOZDOV IN GOSPODARSTVA NA NAŠEM KRASU

Kras je v rimski in rani slovenski dobi bil le nekoliko bolj obraščen kot danes

Razni viri govore o izkoriščanju kraških gozdov za potrebe Benetk in Benečanov, toda tudi o skrbi oblasti, da se gozdovi ohranijo

Najnovejša zabava za kopalce. Tako imenovani vodni čevlji omogočajo ne le hojo po vodi pač pa tudi igranje na vodi

Veliko zgodovinarjev in gozdarskih strokovnjakov se je že ukvarjalo s kraško problematiko. Vsi so si edini, da so v davni preteklosti v Slovenskem primorju rastli gozdovi. Tako nam pripoveduje Simon Rutar, da veliki kupi oglja in pepela po kraških jamah iz prazgodovinske dobe dokazujejo, da so tedanji prebivalci potrebovali zelo mnogo lesa. V ilirski in keltski dobi, v času grške kolonizacije in makedonske ekspanzije v južne predele naše države in rimske na severnem Jadranu, sta bili najvažnejši gospodarski panogi poljedelstvo in živinoreja. Mnogo gozdov so izkrčili za kmetijske kulture in naselja. Rimljanom je že gotovo začelo primanjkovati lesa, ker so uvedli skrb za njihovo gospodarjenje, kar nam priča nagrobnik nekemu Publiju Publiciju Ursiju, ki so ga našli pri Ajdovščini v Vipavski dolini. (Dum saltos publicos curo decidi hoc in privato agello — Medtem ko sem skrbel za državne gozdove, počivam sedaj tu v zasebni njivici). Tudi Cicero je nastopal proti uničevanju gozdov.

Več reda je čutiti v času frankovske nadvlade. Iz te dobe imamo več poročil. Tako beremo v listini iz leta 792: Oglejski patriarh Pavlin je prosil Karla Velikega, da podložnikom oglejske cerkve ne bi bilo treba dajati v državno blagajnico žitne in živinske desetine in pašnega davka «herbaticom» od tiste živine, katera bi šla v Istro na pašo. Nekaj let kasneje, okoli 804., je bil v Rižani zbor, kjer so se zbrali domačini, vojvoda Ivan in poslanci Karla Velikega, da bi rešili spor med domačini in Karlovim sorodnikom vojvodom Ivanom. Četrta točka zborovanja se glasi: «.... kar zadeva pravico do sena in trave «de herbatico» ter do svinjske paše po hrastovih gozdovih, «de glandatico», je ni nihče prej po naših vaseh s silo zahteval, ampak tako, kot je bil običaj med našimi predniki. Vzel nam je naše gozdove, v katerih so naši predniki dobivali travo in pasli svinje.» Vojvoda Ivan se je opravičeval: «O gozdih in pašnikih, o katerih ste govorili, sem mislil, da so državna lastnina...» Na koncu je Ivan moral dati poroštvo, da bo vse krivice glede izredne davščine, svinjske paše in živinske krme popravil.

Veliko krivde za uničenje kraških gozdov pripisujejo Benečanom. Omenimo le zgodovinarja Franca Kosa in Simona Rutarja ter gozdarja Josipa Kollerja in Ludovika Dimitza. Slednji nam poroča v «Novicah» iz leta 1874, da so dobivali Benečani hrastov les iz kraških okrajev Tržič, Sv. Križ in Sežana, ki so ga rabili za gradnjo hiš in ulic. V zemljo, zalito z morjem, so zabijali hrastova debla, na katerih so potem zidali hiše. Tudi za ladje so dobivali ves les s Krasa. Ko je bil Oglej razdejan, so dobivali Benečani hrastov les zlasti blizu morja. Nekateri pisci pa so vzeli Benečane v zaščito, tako Benussi, Muellner, Guttemberg itd. Milko Kos meni v svoji knjigi Zgodovina Slovencev od naselitve do 15. stoletja: «Mogoče je bil Kras v rimski dobi in rani slovenski dobi nekoliko bolj obraščen kot je danes, vendar ga niso pokrivali v takem obsegu veliki gozdovi, posekani kasneje ,kakor to večkrat beremo.

Gotovo je, da so Benečani posekali ogromne količine lesa v svoji zgodnji dobi, ko so gradili svoje pomorsko ladjevje z željo, da bi postali odločilna pomorska sila. Za dosego tega cilja niso izbirali sredstev. Iz listine ,datirane z 2. decembrom 967 v Rimu, zvemo, da je cesar Oton I. obnovil na prošnjo beneškega doža Petra pogodbo, katera je bila sklenjena med Benečani in njih sosedi. Med temi sosedi so omenjeni na prvem mestu «Istrienses», na drugi pa «Foroiulienses». Listina poudarja: «.... gradeški prebivalci («Gradenses») smejo po stari navadi sekati les po furlanskih gozdovih («in silvis Foriiulii»). Kdor bi prelomil to pogodbo, naj plača 1000 liber najboljšega zlata, in sicer polovico v cesarjevo blagajnico, polovico pa Benečanom.» Ta pogodba pa je bila sklenjena za pet let že 840. leta v Pavii med cesarjem Lotarjem in Benečani. Benečanom pa niso pomenili primorski gozdovi le sredstvo za dosego hegemonističnih ciljev (gradnja ladij), temveč tudi življenjsko potrebo, saj so les potrebovali za kurjavo, stavbne in druge namene. Znano je, da so Benetke večkrat pogorele in obnovili so jih na lesenih pilotih iz naših primorskih krajev

Pomemben činitelj pri uničevanju naših primorskih gozdov pa je predstavljala trgovina z lesom. Z njo so se okoristili v prvi vrsti Benečani. Zaradi pritožb bizantinskih cesarjev se je beneški dož Peter posvetoval s svojim sinom, gradeškim patriarhom Vitalom, ter drugimi škofi njegove pokrajine, v navzočnosti velike množice ljudstva iz vseh slojev. Vsi ti so dožu obljubili, da ne bodo prodajali Saracenom orožja in lesa. Kdor bi se pregrešil, naj plača dožu 100 liber čistega zlata, če pa tega nima, naj ga zadene smrtna kazen. Listina o tem zborovanju je bila izdana v Rialtu 971. leta.

Zanimiva je pripomba profesorja Franca Kosa k tej listini: «Mohamedanski kalifi so navadno imeli veliko število ladij za svojo rabo. V deželah, ki so jim vladali, ni bilo mnogo lesa. Morebiti je ta trgovina več ali manj povzročila, da se danes po Primorskem in Dalmaciji nahaja tako malo gozdov.» Benečani se verjetno v prvih stoletjih niso preveč brigali za zaščito gozdov. Stremljenja po zaščiti pa je čutiti od 15. stoletja dalje, kajti posledica devastacije so postajale vedno očitnejše, potrebe po lesu pa so bile čedalje večje.

Beneška vlada je izjavila 4. decembra 1452, da so vsi občinski gozdovi in večina privatnih gozdov nerazdeljiv in neprodajen «narodni imetek». Strogo je vzdrževala rezervat istrskih gozdov za pomorstvo. Leta 1775 je ustanovila posebno gozdno poverjeništvo, ki naj bi bolje upravljalo in gospodarilo z gozdovi. Po katastru, ki so ga izdelali 1777, so gozdove razdelili na dva razreda. V prvi razred so sodili tisti gozdovi, ki so dajali dobro gradivo za ladje, drugi razred gozdov pa so prepustili njihovim užitnikom. Po gozdnem redu iz 1777 so uvrstili v prvi razred 380 lepo zaraščenih gozdnih kompleksov in 580 «kroninih» gozdov, katere pa so si že prilastili zasebniki. Kot drugorazredne gozdove so v kataster vnesli 3277 gozdov. Gradivo, ki ga hrani piranski mestni arhiv, nam priča o resničnem prizadevanju beneške uprave, da bi očuvala ogrožene gozdove. O strogosti izvajanj ukrepov za zaščito gozdov nam priča skrinjica za ovadbe proti gozdnim škodljivcem, ki je vzidana v steno buzetskega tribunala z letnico 1755.

Katarina Kobe-Arzenšek

(Nadaljevanje sledi)

PO PISANJU AMERIŠKEGA TISKA

SOVJETI NAMERAVAJO V KRATKEM NA LUNO

WASHINGTON, 25. — Wernher von Braun, ki vodi načrte v zvezi z gradnjo ameriške superrakete na Luno, je danes v nekem intervjuju tedniku «US News and World Report» izjavil, da je prepričan, da «Rusi pripravljajo sedaj svojo prihodnjo generacijo raket».

Pri tem je von Braun dejal, da mu ni mogoče predvidevati, če sovjetski raketni strokovnjaki grade ali ne raketo, ki bi bila tako močna, kot bo ameriška raketa «Saturn 5», katere prva faza bo imela potisno silo 7,900.000 liber.

Načelnik vesoljskega središča v Huntsvillu (Alabama) pa je s svoje strani izrazil prepričanje, da «možnosti ameriškega uspešnega pristanka na Luni ob koncu tega desetletja gredo preko 50 odstotkov».

Von Braun predvideva, da se bo osvojitev Lune razvijala takole: «Proti koncu sedanjega desetletja bo ena ali več «raziskovalnih postaj» na Luni, proti letu 1980 bodo možna potovanja več sto milj, seveda s posebnimi raketami, po površini Lune». Wernher von Braun nadalje napoveduje, da bodo leta 1990 imele na Luni svoje raziskovalne postaje mnoge države in da bo okoli leta 2000 možna povezava med Zemljo in Luno.

Hkrati s temi vestmi in napovedmi, prihaja iz New Yorka vest, ki jo objavlja «New York Times». Ta pravi, da imajo ameriški strokovnjaki podatke, po katerih Sovj. zveza pripravlja odpošiljanje človeka na Luno, pa čeprav so kremeljski funkcionarji to pred nedavnim zanikali.

Čeprav te informacije niso odločilne — piše časopis — se zdi, da Sovjetska zveza pripravlja raketo s potisno silo enega milijona in pol liber, kar bi se moglo primerjati potisni sili ameriške rakete «Saturn 1». Doslej — nadaljuje «New York Times» — Sovjetska zveza prekaša Ameriko, kar se tiče potisne sile njenih raket ob izstrelitvi, ker ji je uspelo izstreliti raketo s potisno silo 800.000 liber, dočim so Američani napravili doslej najmočnejšo raketo s potisno silo komaj 300.000 liber. Bila je to raketa vrste «Atlas».

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Neke stare spletke bodo zavrle vašo dejavnost. Vzdušje, ki bo omogočilo nova globlja poznanstva.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Preobloženi boste z delom, toda veliko bo tudi finančnih uspehov. Razčistili boste neki stari spor.

DVOJČKA (od 21.5 do 22.6.) Dobili boste cel kup ponudb. Tudi dobre bodo med njimi. Neko prijateljstvo vas bo močno pritegnilo.

RAK (od 23.6 do 22.7.) Reševati boste morali zelo zapleteno vprašanje. Obdajalo vas bo pesimistično razpoloženje.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ker v skupini sodelavcev ni soglasja, ne, kaj ne bo šlo prav. Tudi v družini nekaj ne bo prav.

DEVICA (od 23.8 do 22.9.) Končno boste razvozlali zelo zapleteno zadevščino. Rešili boste ljubezen, ki se je začela krhati.

TEHTNICA (od 23.9 do 23.10.) Vaši predstojniki ali sodelavci bodo imeli z vami veliko razumevanja. Ne izkoriščajte tega. Ljubosumni boste.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Zaupajte v obljube, ki so vam bile dane. V novem okolju se ne boste znašli.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Uveljavili se boste tudi v tem poslu. Zanimiva srečanja v popoldanskih urah.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Temno ozračje, ki pa se bo razjasnilo. Ne precenjujte spora, ki je nastal v družini.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Odločiti se boste morale ali za to ali ono pot. Prijeten večer v družbi starih znancev.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ne računajte z nepričakovanimi pomočmi. Razum naj prevlada nad čustvi.

PRIRODA JE PRAVA ZAKLADNICA PRESENEČENJ

«Živi leteči stroj» ki mu pravimo ptica

Srce ščinkavca: 500 utripov v minuti
Brzina tudi 170 km na uro - Pet metrov črvov na dan za neznatno malo taščico

«Ptice so za mene prav tolikšna zagonetka kot zvezde» — je zapisal neki znani ornitolog. — «Poznati to čudo s krili pomeni spoznati se z največjo zagonetko prirode. Ko je priroda še ustvarjala ptico, je imela v mislih le eno njeno nalogo: letenje. Priroda je hotela ustvariti bitje, ki naj postane sinonim brzine in ki se lahko drži v zraku.»

Ena največjih zagonetk pri pticah so njihove oči. Ker poznamo je manjši del ptičjega očesa, se niti ne zavedamo, kako velik je ta organ. Ptičje oči so tako velike, da komaj stoje v ptičjih lobanjah. Mnogi jastrebi in sove imajo oči, ki so večje od človeških. Zaradi svoje izredne velikosti oči potiskajo možgane v zadnji del lobanje in zato so pri pticah možgani manj pomemben organ. Pri pretežni večini ptic so oči veliko težje od možganov, pri nekaterih pa je eno samo oko težje od možganov. Pri slednjih obstajajo še posebne rezervne veke, ki se premikajo naprej in nazaj, kot «brisalec stekla» pri avtomobilih. Te veke prihajajo v poštev na večjih višinah.

Razumljivo je, da je pri takšnih očeh vidljivost ptic izredna. Sova npr. vidi v mraku desetkrat bolje kot najboljše človeško oko. Jastreb ima tako izredno dober vid, da brez težave opazi drobcen plen tudi z razdalje dveh kilometrov in to tudi tedaj, ko se plen premika po travi. Da bi potegnila črvička iz drevesa, žolna uporablja svoj dolgi jezik, ki se razteza skozi vso glavo, vse do oči. In tako žolna «gleda» tudi s pomočjo jezika. Neke obalne ptice imajo v glavi nekakšno nevidljivo uro, ki jim točno naznanja čas in jih opozarja, kdaj je plima in kdaj oseka, torej kdaj morajo priti na obrežje po hrano. Mali ščinkavec je znan po svoji izredni moči. Njegovo srce utripa z brzino 500 utripov v minuti.

Ena izmed zagonetk ptic je tudi ta, kako one dihajo.

Njihova pljuča imajo devet dodatnih zračnih «mehurjev», katerih posamezni se podaljšajo celo v kosti. Kosti sesalcev so težke, polne, kosti ptic so votle, napolnjene z mehko maso, ki najbolj ustreza zračnim razmeram. Ko ptica vdihne zrak, prodre ta do njenih kosti.

Celo lobanja ptice je tako napravljena, da ustreza letenju. Je zelo lahka in votlikasta. Da bi temu živemu letečemu stroju olajšala «nos» ali «kljun», je priroda ptici odvzela zobe, ker so zobem potrebne močne čeljusti in močne mišice. Da bi olajšala zadnji del telesa, je poskrbela, da se perje repa «priključuje» na eno samo kratko kost.

Od vseh prirodnih snovi ima ptičje perje najmočnejšo strukturo, seveda v primerjavi z velikostjo in težo. Na prvi pogled se pero zdi kot nekakšna osrednja os s projekcijami na obeh straneh. Toda eno ptičje pero je v resnici mnogo več. Vsaka projekcija je polna drobcenih «nitk» in te nitke so nova peresa. Če pero pogledamo bolj pozorno, bomo opazili na koliko najrazličnejših delcev se to deli. In vse tvori eno celoto. Na enem samem ptičjem peresu moremo našteti nad milijon drobcenih peresc.

Da bi ptičjemu telesu dala najpopolnejšo aerodinamično obliko, ga je priroda napravila najbolj kompaktnega med telesi vseh živali. Vretenca ptičje hrbtenice so popolnoma spojena, da bi tako hrbtenica tvorila najmočnejšo možno os. Hrbtenica, rebra in grudna kost tvorijo tako imenovano «kletko», ki je izredno trdna. Rebra so med seboj povezana z močnimi vezmi ,poleg tega pa so vsa skupaj povezana s hrbtenico in grudno kostjo. Preko grudne kosti so tu še mišice, ki regulirajo delovanje kril. Pri nekaterih pticah predstavljajo te mišice več kot 25 odstotkov celotne ptičje teže.

Sam let ptice se more smatrati kot nekaj neverjetnega. Neki jastreb se je podil za neko jerebico. Ta se je stisnila v klopčič in začela kot kamen padati proti tlom. Padala je proti nekemu grmu, da bi se v njem skrila. Toda v delcu sekunde se je jastreb strelovito pognal za njo, poletel pod njo in se v istem trenutku obrnil vznak in jo od spodaj s svojimi kremplji že zagrabil, preden je njej uspelo, da bi v prostem padu pobegnila v edino skrivališče, grm.

Neke ptice — vključujoč sem tudi jastreba — kadar s polno brzino naletijo na kako oviro, se izognejo trčenju tako, da napravijo idealno «viražo». Afriški orel «pikira» z brzino, ki gre pogosto tudi preko 170 km na uro. In pri tem more zavreti s tako naglico, da se ustavi že po petih, kvečjemu šestih metrih. Avtomobil npr. bi na najboljši cesti in v najboljših pogojih potreboval za to najmanj 70-80 metrov. Pri tem si jastreb pomaga s krili in z repom.

Prav tako si ptice tudi pri največji brzini morejo privoščiti «pristanek», ne da bi se jim bilo treba bati, da si bodo polomile svoje tanke nožice. Ptičja noga sestoji iz treh koščic, ki so izredno trde in imajo členke, ki delujejo v obratno smer. To jim služi pri ublažitvi udarca na zemljo ali na trdno oporo pri «pristanku».

Kadar samček poje svojo pesem, da bi dokazal svojo pravico nad določenim «ozemljem», uporablja poseben vokalni organ. Spomladanske pesmi, s katerimi samčki zvabljajo samičke, spadajo med najbolj čudne in najbolj razburljive «rituale» v prirodi. Neka malo znana ptica «sinji lišček» je izreden kavalir. Ta izbere najlepše seme sončnic in ga nosi svoji izvoljenki. Če ta ne pokaže dovolj pozornosti, zbere pa drugo sredstvo: večkrat kljune v seme, da bi s tem pokazal svojo posebno veliko ljubezen. Mnoge druge ptice pa izvajajo prave akrobacije in se s tem dobrikajo svojim izvoljenkam.

Gnezda ptic so izdelana s tolikšno fantazijo in s tolikšnim mojstrstvom, da se človek pogosto vpraša, ali je možno vse to napraviti samo nagonsko. Ugotovljeno je namreč bilo, da se vsakih pet generacij arhitektura gnezda spremeni. In vsakokrat, seveda, na bolje.

Ko se mala ptica izleže je glede na svoj tek pravi prirodni čudež. Mala taščica more v enem dnevu pojesti črvov, da bi jih bilo za pet metrov, če bi jih postavili drugega k drugemu. Zabeleženo je bilo, da je zakonski par kraljičkov v enem dnevu prinesel svojim malčkom v gnezdu 1217 «obrokov». Morska lastovica tehta v povprečju 31 gramov, poje pa na dan okoli 50 gramov hrane. Tudi druge ptice, da bi mogle živeti, morajo pojesti na dan vsaj polovico svoje teže.

(Animal Life)

RADIO VELEVIZIJA

TOREK, 26. MAJA 1964

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Slov. narodni motivi; 11.45 Ameriški odmevi; 12.15 Pomenek s poslušalkami; 12.30 Iz glasbenih sporedov; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Ansambel Franco Vallisneri; 17.20 Lahka glasba; 18.00 Italijanščina; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Sodobna ital. glasba; 18.55 Carmen Cavallaro; 19.15 Pisani balončki; nato Marcel Azzola; 20.00 Sport; 20.30 Včeraj in danes; 21.00 Pregled ital. dramatike; 21.50 Pianistka TATJANA URSIČ; 22.15 Ples v blue jeans.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.20 Kot juke-box; 14.30 Pianista Bauer in Bung.

Koper

6.15 Jutranja glasba; 7.00 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 Iz Hrističeve «Ohridske legende»; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 13.40 Beneške ljudske pesmi; 14.00 Melodije; 14.30 Zabavne popevke; 15.30 Od predklasike do romantike; 16.15 Glasbeni paberki; 16.45 Popoldanski zmenek; 17.00 Trije operni portreti; 17.40 Glasbene sanje in želje; 18.00 Prenos RL; 19.00 Marino Marini; 19.30 Prenos RL; 22.15 Orkester Harroll; 22.40 Rahmaninove variacije.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Jutranji pozdrav; 9.00 Strani iz albuma; 9.20 Pesmi; 10.00 Operna antologija; 10.30 Sola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. pesmi in plesi; 11.45 Schubertove skladbe; 13.15 Giro d'Italia; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.15 Likovne umetnosti; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Program za najmlajše; 16.30 Komorna glasba s plošč; 17.25 Simf. koncert; 19.10 Oddaja za delavce; 20.00 Giro d'Italia; 20.30 Bellinijeva opera «Beatrice di Tenda».

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.40 Katina Ranieri; 9.15 Ritmi; 10.35 Nove ital. pesmi; 11.10 Giro d'Italia; 11.20 Vesela glasba; 12.05 Danes v glasbi; 14.00 Pevci; 14.45 Plošče; 15.15 Izbrani motivi; 15.45 Koncert; 16.10 Rapsodija; 16.50 Ital. narodne pesmi; 17.35 Mala enciklopedija; 17.45 Vaš juke box; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vasi izbranci; 19.50 Giro d'Italia; 20.35 «Dribbling»; 22.10 Jazz.

III. program

18.30 Pregled filozofije; 19.15 Tuji periodični tisk; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Mozartove skladbe; 21.20 Klavirske skladbe; 22.15 Radijska igra.

Slovenija

8.05 Popevke vzhodnih dežel; 8.35 Narodna in domača glasba; 8.55 Radijska šola; 9.25 Ritmi Južne Amerike; 9.45 Mezzosopranistka B. Zec in baritonist K. Kamuščič; 10.15 Zabavna glasba; 10.40 Iz Čajkovskega opere «Evgenij Onjegin»; 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.05 Zabavna glasba; 12.15 Boljše sušenje sena; 12.25 Med domačimi vižarji; 13.30 Iz koncertantne literature; 14.05 Radijska šola; 14.35 Narodne pesmi; 15.15 Zabavna glasba; 15.30 V torek na svidenje; 16.00 Vsak dan; 17.05 Koncert po željah; 18.00 Aktualnosti; 18.10 Sovjetski pevec V. Trošin; 18.25 Plesni orkester RTV; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Simoniti: Pesmi in priredbe narodnih; 20.20 Radijska igra; 21.40 Klasični mojstri; 22.10 Glasbena medigra; 22.15 Zabavni ansambli. 23.05 Zabavna glasba;

Ital. televizija

8.30 Sola; 15.45 Giro d'Italia; 18.00 Program za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.15 Likovne umetnosti; 20.10 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 film «La dama bianca»; 22.25 Kdaj, kako, zakaj? 23.00 Dnevnik

DRUGI KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Vatikanski koncil; 22.15 Skladatelj Alban Berg; 23.35 Športne vesti.

Jug. televizija

NI SPOREDA.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 23.8, najnižja 16, ob 19. uri 19; vlage 75 odst., zračni tlak 1013.2 stalen, veter 5 km severozahodnik, nebo 9 desetin pooblačeno, padavin 0.4 mm, morje rahlo razgibano, temperatura morja 20.4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 26. maja
Dragica
Sonce vzide ob 4.23 in zatone ob 19.41. Dolžina dneva 15.18. Luna vzide ob 19.48 in zatone ob 4.34
Jutri, SREDA, 27. maja
Janez

Ob 10.30 v sejni dvorani tržaškega občinskega sveta

Danes svečana otvoritvena seja deželnega sveta Furlanije Jul. krajine

«Tehnični» sporazum med strankami levega centra glede sestave predsedstva deželne skupščine - Izjavi PSI in KPI

Danes ob 10.30 bo na tržaškem županstvu svečana otvoritvena seja deželnega sveta Furlanije-Julijske krajine, izvoljenega 10. maja. Včeraj popoldne so se na županstvu z vso naglico nadaljevala dela za preureditev sejne dvorane, da bo imela dostojno zunanje lice za to veliko svečanost. Razširili so tudi prostor, ki služi za novinarje, ker so prispeli za to priliko v Trst tudi dopisniki največjih osrednjih listov in agencij, da bodo navzoči ob tem zgodovinskem dogodku.

Prve seje se bo udeležil tudi deželni vladni komisar dr. Mazza. Povabili so tudi vse parlamentarce iz dežele, župane iz Trsta, Vidma, Gorice, Pordenona in Tolmeča, vse tri pokrajinske predsednike in predstavnike drugih oblasti.

Protokol določa, da bo vseh 61 svetovalcev sprejel župan ob vhodu v dvorano, nakar bo imel pozdravni nagovor. Sledil bo govor začasnega predsednika svetovalca De Sandrija, nato pa bodo svetovalci prisegli zvestobo in sicer takole: «Prisegam, da bom zvest republiki ter da bom opravljal svojo nalogo z edinim namenom neločljive koristi države in dežele.»

Zatem bodo izvolili urad predsedstva, ki bo sestavljen iz predsednika, dveh podpredsednikov in dveh tajnikov. V ta namen so bili na županstvu razgovori med deželnimi tajniki KD, PSI, PSDI in PRI, ki pa se niso srečali vsi štirje hkrati, marveč so imeli dvostranske razgovore. V teh razgovorih so dosegli «tehničen» sporazum, po katerem bo najbrž predsednik deželne skupščine de Rinaldini (KD), po en podpredsednik in tajnik bosta socialist oziroma socialdemokrat, po en podpredsednik in tajnik pa komunist in liberalec. Seveda niso izdali o tem nobenega poročila in velja ta porazdelitev le kot splošen kriterij. Po tem kriteriju naj bi bili zastopani v predsedstvu desnica in levica. Ta sporazum pa ne pomeni nobene vnaprejšnje obveznosti glede pogajanj in sestave deželnega odbora, ki ostaja še vedno odprto vprašanje. Prava pogajanja glede tega se niso niti pričela, čeprav so bili že razni poskusni stiki med strankami.

V nedeljo se je sestal deželni odbor PSI pod predsedstvom člana osrednjega vodstva Mattea Matteottija. Na sestanku so proučili politični položaj in perspektive glede sestave deželnega odbora. Deželni odbor stranke je ugotovil, da rezultati volitev omogočajo večino KD-PSDI ter ponovitev dejansko centristične politike, ki se izvaja v večini dežele. Zato je odbor menil, da bi mehaničen prenos večine levega centra, ki obstaja v državnem merilu in ki ga predlaga KD, ne bil koristen za resničen političen preokret v deželi. Socialisti zahtevajo pred začetkom kakršnega koli pogajanja konkretna dejanja, ki bi pokazala delovnim ljudem v deželi, da je res prišlo do politične spremembe.

Pogoj za začetek pogajanj je tudi ta, da se PSDI in PRI jasno obvežeta, da ne bosta sodelovala s KD, če ne bo pri tem osnovnega pomena navzočnost PSI, tako da bo KD prisiljena izbirati med večino skupaj z liberalci in med večino skupaj s strankami laične demokracije in s socialisti.

V zvezi s temi sklepi je bil včeraj zjutraj sestanek predstavnikov deželnega odbora PSI in predstavnikov PSDI Cesara in Pierandreia. Zdi se, da so socialdemokrati pripravljeni podpreti predlog socialistov, da bi nastopali PSI, PSDI in PRI na pogajanjih skupno nasproti KD. Toda včerajšnji razgovor ni bil formalen in je šlo le za izmenjavo informacij. Zato se bodo predstavniki obeh strank ponovno sešli. Iz vsega tega je torej razvidno, da se bodo stvarna pogajanja za sestavo deželnega odbora šele pričela ter da bo današnja prva slovesna seja deželnega sveta le bolj formalnega značaja.

Te dni se je sestal v Trstu tudi deželni odbor KPI skupno z izvoljenimi deželnimi svetovalci. Na sestanku so proučili politični položaj po deželnih volitvah. Odbor je potrdil pozitivno sodbo o volilnih rezultatih ter je poudaril zahtevo, da mora biti dežela orodje dejanske demokratične obnove ter gospodarskega in socialnega razvoja v Furlaniji—Julijski krajini. Zato se mora deželni svet s popolnim uresničenjem deželne avtonomije in enotnostjo demokratičnih sil na nov način in hitro lotiti osnovnih vprašanj, ki že dolga leta čakajo na rešitev. Predvsem je treba izdelati deželni načrt gospodarskega razvoja, katerega smoter bo zajeziti gospodarsko propadanje s povečanjem števila zaposlenih, z izboljšanjem življenjskih razmer mestnega in podeželskega prebivalstva ter z zaustavitvijo izseljevanja. V ta namen mora zagotoviti država deželi izreden prispevek 400 milijard v 10 letih. Dežela mora tudi takoj sodelovati pri izdelavi vsedržavnega gospodarskega načrta ter odločati pri državnih posegih, ki se tičejo IRI, ENI in ENEL v naši deželi. Nadalje mora imeti dežela važno besedo tudi glede bodoče tržaške pristaniške ustanove.

Da se rešijo vsa ta vprašanja, se mora sestaviti večina demokratičnih in ljudskih sil, ki bo izražala enotne težnje ljudskih množic.

Zatem so na sestanku deželne svetovalske skupine skupno z deželnim tajništvom sestavili predsedstvo te skupine, v katerem so Silvano Bacicchi, Paolo Sema in Karel Šiškovič. Načelnik skupine bo Bacicchi, Šiškovič pa bo njen tajnik.

Šolski skrbnik dr. Mario Tavella zopet v Trstu

Včeraj dopoldne se je vladnemu generalnemu komisarju dr. Mazzi in nato še predsedniku pokrajine dr. Deliseju predstavil novi šolski skrbnik dr. Alberto Mario Tavella, ki ga je pred kratkim imenovalo na to mesto ministrstvo za javno vzgojo.

Dr. Tavella ni zdaj prvič v našem mestu, saj je prav v našem mestu začel svojo kariero in je bil vršilec dolžnosti šolskega skrbnika od decembra 1954 do junija 1956, ko je bil imenovan za šolskega skrbnika v našem mestu, kjer je ostal do junija 1959. Pre meščen je bil najprej v Pavio, nato pa v Benetke, od koder se je zdaj vrnil spet v Trst na svoje staro službeno mesto.

Kakor smo omenili, je dr. Tavella začel svojo kariero v Trstu in sicer leta 1936 kot namestnik tajnika na šolskem skrbništvu.

Ko dr. Tavella spet sprejema vrhovno vodstvo vsega šolstva v naši pokrajini, mu želimo obilo uspešnega dela za napredek šolstva na našem področju. Razmere v zadnjih šestih letih so se precej spremenile in vlada novo vzdušje. Prav tako ima zdaj šolsko skrbništvo večjo pristojnost in odgovornost, kakor jo je imelo pred leti. Zaradi tega pričakujemo, da bo razumel potrebe tudi slovenskega šolstva in se zavzemal za ugodno rešitev problemov, ki zadevajo slovenske šole in slovenske šolnike.

Ob 20-letnici nacističnega zločina

V četrtek na Proseku spominska svečanost

Letos poteka 20 let, odkar so nacisti 29. maja 1944 na Proseku obesili 10 nedolžnih talcev v znak maščevanja za množični odhod mladeničev iz vrst delavske formacije TODT v partizane.

To krvavo 20-letnico nacističnega zločina bo krajevna organizacija ANPI počastila s spominsko svečanostjo ob spomeniku pri proseški postaji, ki bo v četrtek 28. t. m. ob 11. uri dopoldne. Govorila bosta GIOVANNI PADOAN (VANI) — odlikovan s srebrno kolajno za vojaške zasluge in VLADIMIR KENDA, član pokrajinskega odbora ANPI.

Vabimo vse antifašiste in vse demokratično prebivalstvo, da se polnoštevilno udeleži te svečanosti, s katero bomo še enkrat izpričali svojo hvaležnost našim žrtvam in zvestobo idealom, za katere so umrli.

«TALEC» V AVDITORIJU

«Drama» je navdušila tudi v nedeljo

Po izrednem uspehu, ki ga je doživela ljubljanska Drama z uprizoritvijo Behanove komedije «Talec» v soboto zvečer v Avditoriju, je tudi nedeljska popoldanska ponovitev tega dela pomenila pravi triumf osrednjega slovenskega gledališkega ansambla ob njegovem gostovanju v Trstu. Dvorana je bila še enkrat zasedena do poslednjega prostora in občinstvo je še enkrat z živim zanimanjem spremljalo odlično igro ljubljanskih umetnikov in jih tudi nagradilo z velikim in spontanim aplavzom.

Po tem prodornem uspehu ljubljanske Drame, ki je našel svoj odmev v vseh krajevnih in tudi v mnogih osrednjih italijanskih listih, kar se je zgodilo prvič in kar z največjim zadovoljstvom in zadoščenjem pozdravljamo, si naše gledališko občinstvo samo želi, da bi nas odlični gledališki umetniki iz Ljubljane spet čimprej obiskali in tako zadostili ne samo naši želji po takih visoko umetniških gostovanjih, temveč tudi, tokrat tako močno manifestirani splošni želji po pogostejši kulturni izmenjavi med obema sosednima področjema.

V PRISOTNOSTI ŠTEVILNIH GOSTOV IZ LJUBLJANE, KOPRA IN TRSTA

Včeraj slavnostna otvoritev novega sedeža koprskega radia

Pozdravne besede ravnatelja koprskega radia Maria Abrama podpredsednika izvršnega sveta SRS Bena Župančiča, predstavnika italijanske manjšine posl. Fasinija in predsednika koprske občine Barbiča

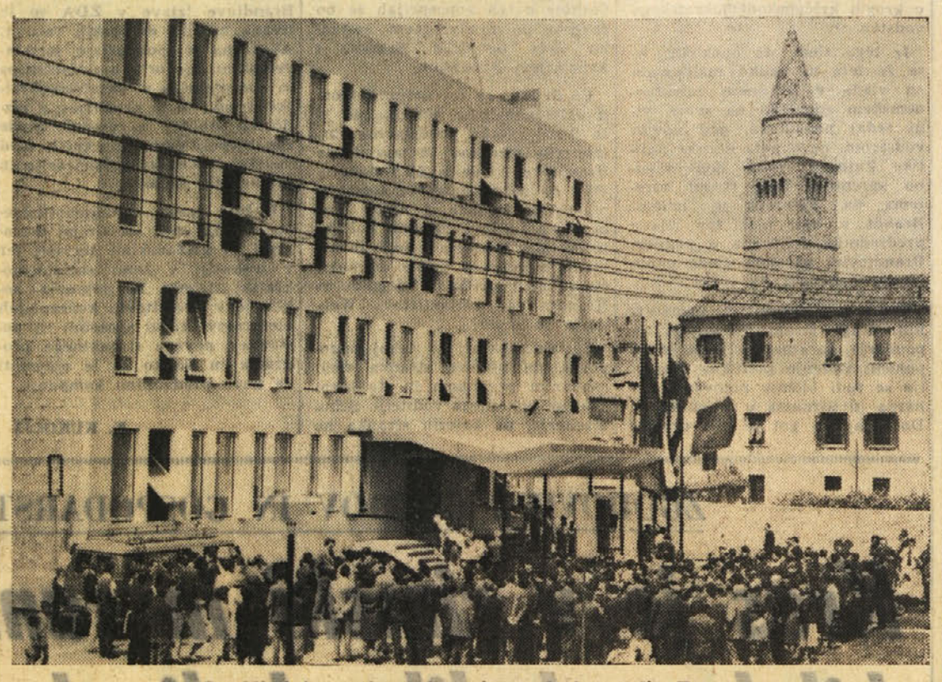

Povabljeni in gostje pred novim poslopjem radia Koper

Včeraj dopoldne je bila slovesno otvorjena nova palača Radia Koper. Pred palačo so se zbrali številni predstavniki zveznih, republiških in lokalnih oblasti, predstavniki radia in televizije iz vse države, kulturni delavci kakor tudi predstavniki iz Trsta, med katerimi ravnatelj tržaške RAI-TV inž. Candussi. Po pozdravnih besedah ravnatelja koprskega radia Maria Abrama je imel daljši govor (ki ga bomo v izvlečku še objavili) podpredsednik izvršnega sveta SR Slovenije Beno Zupančič. Za njim je spregovoril predsednik italijanske manjšine posl. Fusini, nato pa še predsednik koprske občine Barbič.

Delovnemu kolektivu Radia Koper čestita ob novi pridobitvi tudi naš list, želeč mu mnogo uspehov pri njegovem koristnem in plemenitem delu.

V GLEDALIŠČU VERDI

Lep zaključni koncert simfonične sezone

V gledališču Verdi je bil sinoči zadnji koncert spomladanske simfonične sezone. Orkestru gledališča Verdi je dirigiral mladi, a že svetovno znani dirigent Claudio Abbado, kot solist pa je nastopil pianist Tito Aprea.

V prvem delu programa je orkester izvajal Bachovo skladbo iz «Glasbenega darila», ki je bila nova za Trst in pa Mozartov Koncert za klavir in orkester s solistom Titom Apreo. Bach je izvenel dovolj dognano in učinkovito, v Mozartovem koncertu pa je orkester mojstrsko spremljal tehnično virtuozno izvajanje solista, ki je nato na splošno željo številnega občinstva dodal še Bachov preludij za orgle in eno izmed Longovih študij, ki sta pianistu dali vse možnosti, da samo še potrdi svojo sijajno tehnično popolnost in muzikaličnost.

Zanimivemu Bettinellijevemu Elegičnemu preludiju za veliki orkester, komponiranemu z modernimi izraznimi sredstvi, je za zaključek sledila precej redko izvajana Prokofjeva Simfonija N. 3 op. 44 (nova za Trst), v kateri je orkestru pod zanesljivim in sugestivnim dirigentovim vodstvom uspelo izraziti vso mogočnost in učinkovitost Prokofjeva na inštrumentalnih variacijah tako izvirne in bogate glasbe.

SLOVENSKI KLUB vljudno vabi na reden torkov večer, drevi ob 21. uri na katerem bo predaval

inž. ŠEBENIK iz Sežane o

POGOZDOVANJU KRASA

Pridite!

Kino

Nazionale 16.00 «Partita a 3» Daniel Gelin, Jeanne Valerie, Lino Ventura.
Arcobaleno 16.00 «Okinawa» Technicolor, Richard Widmark.
Excelsior 16.00 «Il Piave mormoro...»
Fenice 16.00 «I 3 soldati» Stewart Granger, David Niven, Walter Pidgeon.
Grattacielo 16.00 «Hong Kong, un addio» Technicolor, Antonella Lualdi, Henri Serre.
Supercinema 16.00 «Il treno del sabato» Eleonora Rossi Drago, Georgia Moll, Francesco Mole. Prepovedano mladini.
Alabarda 16.30 «Le tardone» Franchi-Ingrassia, Walter Chiari
Filodrammatico 16.30 «Cirano e Dartagnan» Technicolor, Jose Ferrer, Silva Koscina.
Aurora 16.30 «Gli argonauti».
Cristallo 16.45 «Lo sport preferito dall'uomo» Technicolor, Rock Hudson.
Capitol 16.00 «Fammi posto tesoro» Technicolor, Doris Day. Prepovedano mladini.
Garibaldi 16.30 «Caffè Europa» Technicolor, Elvis Presley. Zadnji dan.
Impero 16.30 «La dea del peccato».
Moderno 16.00 «I fuorilegge della valle solitaria» Technicolor, Richard Basenard. Sledi «Tom in Jerry».
Astra 16.30 «Tom e Jerry all'ultimo baffo».
Astoria Počitek.
Vittorio Veneto 16.00 «Sotto l'albero jum-jum» Technicolor, Jack Lemon. Prepovedano mladini.
Abbazia 16.00 «La ragazza del quartiere» Shirley Mac Laine. Prepovedano mladini.
Ideale 16.00 «I teddy boys della canzone» Delia Scala, Paolo Panelli, Mina, Tony Dallara.
Marconi Počitek.
Skedenj 16.00 «Caccia al tenente» Technicolor, Jim Hutton, Paula Prentis.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo «Slavko Skamperle» priredi v sredo 27. t.m. ob 20.30 v društvenih prostorih predavanje o velikem filmskem umetniku Charlesu Chaplinu s spremljanjem skioptičnih slik. Po predavanju bosta prikazana še dva kratkometražna filma.

Prosvetno društvo «S. Skamperle» priredi od 23. do 30. junija **teden ljudske umetnosti.**

Kdor želi sodelovati s svojimi deli dobi tiskana navodila v društvenih prostorih.

Izleti

Prosvetno društvo Andrej Čok z Opčin priredi v nedeljo 7. junija enodnevni izlet na Slavnik in v Skocjan z ogledom znamenite Skocjanske jame. Vpisovanje pri Draščkovih.

Prosvetno društvo Prosek-Kontovel priredi v nedeljo dne 7. junija enodnevni izlet po Istri z ogledom Pulja. Vpisovanje vsak večer na sedežu društva na Proseku.

Prosvetno društvo v Skednju priredi 29. junija letos izlet na Bled. Vpisovanje vsak dan, razen v sobotah in nedeljah, od 20.30 do 21.30 v društvenih prostorih, Skedenjska ulica 124-I. Zaključek vpisovanja z oddajo zadnjega mesta.

Mali oglasi

POKRIVANJE PODOV in podi iz plastike, guma, linoleum od 450 lir dalje kv. meter. Preproge in plastične preproge za hodnike vseh vrst po zelo ugodnih cenah. Zagotovljena namestitev izkušenih delavcev
A.R.P.
ITALPLAST, Trst, Trg Ospedale 6, telefon 95-919.

ISCE se hišna pomočnica za uradniško družino z dvema otrokoma v okolici Trsta. Pojasnila pri družini Zerjal, Trst, Strada Guardiella 46.

Včeraj-danes

25. maja 1964 se je v Trstu rodilo 18 otrok, umrlo pa je 18 oseb.

UMRLI SO: 81-letna Ida Fiegel vd. Propst, 91-letna Ana Grison vd. Stefancich, 66-letna Giovanna Ferdin por. Urli, 68-letni Giovanni Benzan, 53-letna Letizia Kokic 78-letni Gaetano Armando Mecozzi, 65-letna Giovanna Tomsich por. Berluzzi, 77-letna Anna Bonadei por. Redoni, 71-letni Costante Vascotto, 78-letni Adone Passamonti, 43-letna Anna Brajkovi por. Giuliani, 60-letni Giuseppe Cozzio, 63-letna Caterina Lachin por. Milazzo, 91-letni Daniele Svagl, 85-letna Marija Teresa D'Andrea, 56-letni Angelo Barini, 12-letni Fabio Kainz, 78-letni Lodovico Serafini.

AMERICANKE, ITALOAMERICANKE, Spanke, Nemke, Slovanke, Arabkinje, Indonezijanke, Korejke, Havajke, Rodezijke, ki prihajajo v Italijo, bi se poročile z Italijani. Takojšnja zaroka. Pisati dopisnico na naslov «Club Eureka», casella 5013 Roma.

AMERICANE, ITALOAMERICANE, spagnole, germaniche, slave, arabe, indonesiane; Coreane, Hawaiane, Rodesiane venendo in Italia sposerebbero italiani. Fidanzamento immediato. Scrivere su cartolina al «Club Eureka», casella 5013 Roma.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (25. — 31.)

Alla Salute, Ul. Giulia 1; Benussi, Ul. Cavana 11; Picciola, Ul. Oriani 2; Vernari, Trg Valmaura 10; D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Ravasini, Trg Libertà 6; Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (25. — 31.)

D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Ravasini, Trg Libertà 6; Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

V NEDELJO DOPOLDNE NA COLU

Živinorejcem repentaborske občine so razdelili nagrade za rejo živine

Župan pozval predstavnike oblasti naj s primernimi ukrepi pomagajo kmetom, ki se bavijo z živinorejo

V nedeljo dopoldne je bila na Colu blizu repentaborskega županstva prva razstava goveje živine sivorjave alpske pasme, ki jo je organizirala repentaborska občina s sodelovanjem kmetijskega nadzorništva. Prijavljenih je bilo 70 glav goveje živine iz repentaborske občine, toda na razstavi jih je bilo le 42. Škoda, da niso vsi živinorejci pripeljali vse živine, ki so jo prijavili, saj je bilo na razpolago več nagrad. Tako pa se je zgodilo, da nekaterih nagrad sploh niso podelili.

Poleg repentaborskega župana, odbornikov in svetovalcev so bili prisotni tudi dr. Zatta, dr. Perco, pokrajinski veterinar dr. Scherli, dr. Gerin kot predstavnik tržaškega župana itd. Strokovnjak pri kmetijskem nadzorništvu Tagliaferro je najprej sporočil izid ocene in je pri tem pripomnil, da ta pobuda dokazuje, kako se najbolj napredni kmetje zavedajo važnosti živinoreje. Žal, je dejal, ni tu vse živine, ki bi se lahko na razstavi uveljavila. Dokaz važnosti živinoreje v krajevnem in vsedržavnem gospodarstvu je tudi v tem, da so razne ustanove, pokrajina in občine prispevale za to razstavo številna in lepa darila. Ob koncu svojega govora se je g. Tagliaferro dotaknil tudi vprašanja mleka in je pozval vse živinorejce, naj skrbijo za kakovost mleka in higieno, da ne bo glede tega hudih pritožb, kar lahko usodno škoduje prodaji domačega mleka.

Nato je prečital imena nagrajencev. Nagrade so dobili:

Za telice: Alfonz Gustin, Col 12 (5.000 lir in kolajno Ente Rinascita Agricola), Ivan Škabar, Repen 30 (3.000 lir in zavarovalno polico za živino); Josip Lazar, Repen 60 2.000 lir).

Za junice: Emil Purič, Repen 15 (5.000 lir in zlato kolajno pokrajinske uprave); Marija Guštin, Repen 54 (2.000 lir).

Za krave prvesnice: Anton Guštin, Col 9 (6.000 lir in pokal nabrežinske občine); Alfonz Guštin, Col 12 (4.000 lir); Emilija Škabar, Repen 5 (3.000 lir); Alfonz Guštin, Col 12 (3.000 lir).

Za krave do 7. leta starosti: Leopold Škabar, Repen 18 (6.000 lir in zlato kolajno pokrajinske turistične ustanove); Anton Guštin, Col 9 (4.000 lir in kolajno Rinascita Agricola); Emil Guštin, Repen 46 (3.000 lir); Emil Purič, Repen 15 (3.000 lir); Josip Škabar, Repen 41 (3.000 lir).

Za krave nad 7. let starosti: Karlo Milič, Repen 50 (6.000 lir in zlato kolajno miljske občine); Ivan Škabar, Repen 30 (4.000 lir); Ivan Guštin, Col 7 (3.000 lir).

Župan je nato pozdravil goste ter razstavljalce in jih nagovoril v slovenščini in v italijanščini. V svojem nagovoru je poudaril, da je občina organizirala razstavo z namenom, da bi se ta ponavljala še dolgo vrsto let in da bi upoštevali zasluge domačih živinorejcev, ki z vztrajnostjo in požrtvovanjem nadaljujejo s svojim delom kljub marsikaterim oviram. Dejal je: «Od nekdaj je imela repentaborska občina veliko število goveje živine in precej razširjeno poljedelstvo. Toda kmetje so začeli polagoma opuščati zemljo in v hlevih se manjša število goveje živine, ker proizvajalcem plačujejo pridelke po zelo nizkih cenah. Leta 1953 je bilo v naši občini 215 glav goveje živine, danes pa komaj 140». Spričo tega je pozval predstavnike oblasti, naj proučijo vse možnosti, da se pomaga kmetom s primernimi ukrepi.

Po končani razstavi je bil kratek sprejem na županstvu, nato pa skupno kosilo v Repnu.

Podaljšana komisarska uprava bolniške blagajne kmetov

Uradni vestnik vladnega generalnega komisariata štev. 15 od 21. t.m. objavlja odlok vladnega generalnega komisarja štev. 13, s katerim se ponovno podaljša za 12 mesecev (od 11. julija naprej) rok za izvolitev prvega upravnega sveta pokrajinske vzajemne bolniške blagajne kmetov.

Kakor je znano, je bil ta rok že odložen 25. junija 1960, 27. junija 1961, 20. junija 1962 in 8. junija 1963. Vzajemna bolniška blagajna kmetov v Trstu je bila ustanovljena z odlokom vladnega generalnega komisarja dne 27. maja 1957, toda bolniška blagajna je še vedno pod komisarsko upravo. Ne moremo razumeti, zakaj se ne uveljavi zadevni člen glede izvolitve upravnega sveta in zakaj mora še vedno veljati komisarska uprava v bolniški blagajni kmetov.

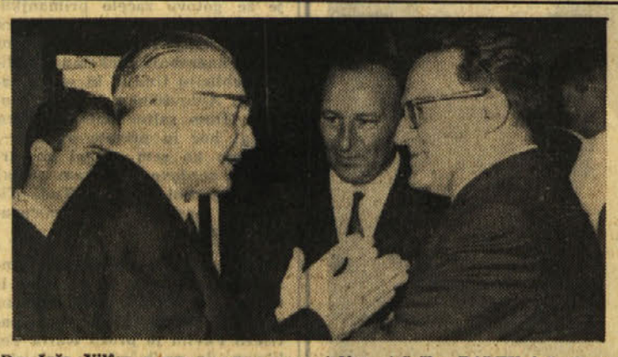

Dr. Joža Vilfan v razgovoru z ravnateljem tržaške RAI-TV inž. Candussijem in ravnateljem koprskega radia Mariom Abramom

Slovensko gledališče v Trstu

DANES 26. t. m. ob 20. uri v Divači

ARSEN DIKLIČ:

Na zeleni reki čoln

V sredo, 27. t. m. ob 20. uri v Piranu
v četrtek, 28. t. m. ob 20. uri v Izoli
v petek, 29. t. m. ob 20. uri v Kopru

J. P. SARTRE:

Umazane roke

MODERNIZACIJE MESTNE PROMETNE SLUŽBE

Tudi na avtobusih proge «14» avtomatično izdajanje vozovnic

Navodila za potnike glede navadnih in posebnih vozovnic

Ravnateljstvo Acegata sporoča, da so včeraj namestili tudi na avtobusih proge štev. «14», ki vozijo od Trga Piave do Ul. Cantù, avtomatične naprave za izdajanje voznih listkov. Vsi potniki, ki nimajo kakega ustreznega in veljavnega voznega dokumenta, dobijo vozni listek tako, da vtaknejo kovanec za 50 ali 100 lir v nameščeno avtomatično napravo, iz katere dobijo vozni listek in odgovarjajoči ostanek denarja.

Naprava za izdajanje vozovnic

Avtomatične naprave izdajajo pred 8.30 zelene listke za dvojno vožnjo ali pa bele listke, na katerih je na zadnji strani napisano, da veljajo za dve vožnji, ki prav tako velja kot zeleni listek tudi za povratno vožnjo najkasneje do 22. ure istega dne. Ko se potnik vrača na isti progi z listkom, ki velja tudi za povratek, mora vtakniti listek v posebno odprtino naprave, ki je nameščena na mestu, kjer je poprej sedel sprevodnik, in sicer takoj ko vstopi v avtobus.

Potniki, ki običajno kupijo tedensko izkaznico za 12 voženj, lahko dobijo vsak teden v ponedeljek zjutraj poseben dokument za 12 voženj, ki se izdaja na enak način kot omenjena izkaznica, in ki je sestavljen iz šestih odrezkov. Vsak odrezek velja za dve vožnji dnevno samo na progi «14».

Da je odrezek veljaven, ga morajo potniki, takoj ko vstopijo v avtobus, vtakniti v posebno nameščeno napravo. Omenjeni odrezki, kot sicer tudi tedenske izkaznice, ne veljajo za vožnje na drugih progah. Abonenti pa morajo imeti vedno s seboj zadevno izkaznico, da jo lahko ob vsaki priložnosti pokažejo nadzorniku.

Naprava za luknjanje vozovnic

HUDA NESREČA 12-LETNEGA FANTA

Zlezel je na železni oder in padel z višine 2 metrov

V bolnico so ga sprejeli s pridržano prognozo zaradi udarcev na glavi

Na nevrokirurški oddelek bolnišnice, kamor so ga prepeljali z zasebnim avtom, so včeraj popoldne sprejeli s pridržano prognozo 12-letnega učenca Daria Toffola iz Ul. Barbariga 11 zaradi udarca po zatilju in bljuvanja. Fanta je spremljal v bolnišnico njegov 42-letni oče Luigi, ki je povedal, da je sin malo prej na Trgu tra i Rivi splezal na tam postavljen oder iz železnih cevi. Ko je bil na vrhu, je Dario izgubil ravnotežje in padel z višine dveh metrov ter se pri tem hudo udaril v glavo.

Dr. Visalli od tožilca v stalež sodnikov

Včeraj zjutraj se je zvedelo, da je višji sodni svet odgovoril pozitivno na prošnjo, ki jo je pred časom vložil pomočnik državnega pravdnika dr. Italo Visalli, da bi ga premestili v stalež sodnikov. To pomeni, da je sedanja obravnava v zvezi s škandalom v združenih bolnišnicah zadnja v kateri dr. Visalli nastopa kot javni tožilec. Kot smo zvedeli bo dr. Visalli ostal v Trstu ter nadaljeval svoje delo pri tržaškem kazenskem sodišču.

Za izletnike v Dalmacijo

Opozarjamo udeležence izleta «Primorskega dnevnika» v Dalmacijo, da je odhod iz Trsta v petek, 29. t. m. Vkrcanje na ladjo «Jugoslavijo», ki bo privezana pri Pomorski postaji, se prične ob 6. uri zjutraj. Opozarjamo na potrebno pravočasnost, kajti ladja se drži točnega voznega reda.

Udeleženci naj od srede dalje dvignejo na «Primorskem dnevniku» (Ul. Montecchi 6/II) liste kabine.

TRAGIČNA NAJDBA ČOLNARJA PRED ČEDAZOM

Morje je končno vrnilo truplo znanega tihotapca G. Piccionija

Policija bo sedaj z obdukcijo skušala ugotoviti, če je bil Piccioni žrtev nesreče ali pa zločina

V včerajšnjih jutranjih urah je 40-letni ribič Sirio Varnieri iz Ul. San Felice 7, ki je plul s svojim čolnom približno 800 metrov od Čedasa, zagledal že razkrajajoče truplo, ki je plavalo na morski gladini. Varnieri se je takoj vrnil v barkovljanski portič, odkoder se je podvizal na barkovljanski komisariat, kjer je o najdbi obvestil agente.

Agenti s komisariata so obvestili svoje kolege na letečem oddelku policije, ti pa so poklicali na pomoč gasilce. Nekaj minut kasneje so ti z motornim čolnom odpluli s pomola štev. 3 pristanišča Vittorio Emanuele proti označenem kraju nasproti Čedasa, kjer so sredi valov, zagledali truplo. Gasilci so truplo potegnili na čoln in se takoj vrnili v pristanišče, kjer jih je že čakal dr. Cappa od letečega oddelka z nekaterimi sodelavci. Truplo so položili na pomol, kjer so ga agenti identificirali za 37-letnega Giovannija Piccionija, znanega tihotapca, ki so ga že dolgo pogrešali. Identifikacijo je potrdil tudi Piccionijev brat Terzo, katerega so agenti poklicali na pomol.

Giovanni Piccioni ,ki je skupaj z bratom stanoval v Ul. Cologna 66, je izginil pred nekaj meseci. Tedaj so v neposredni bližini barkovljanskega portiča našli potopljen motorni čoln, ki pa ni imel nobene oznake. Od tistega dne dalje so finančni stražniki s sodelovanjem policije začeli iskati Piccionija, vendar brez uspeha. Preiskovalni organi so domnevali, da je Piccioni postal žrtev nesreče na morju, se prevrnil s čolnom in utonil, toda možna je bila še druga domneva, da je namreč na odprtem morju prišlo do medsebojnega obračunavanja med tihotapci, ki so ponoči prevažali tihotapsko blago z istrske na italijansko obalo. Dejstvo je, da Piccionija ni bilo mogoče najti nikjer.

Komaj so agenti letečega oddelka včeraj zjutraj dobili obvestilo o najdbi trupla sredi morja, so se spomnili na Giovannija Piccionija in niso se zmotili. Po nekaj mesecih je morje vrnilo njegovo truplo, katero so potem prepeljali v mtvašnico glavne bolnišnice, kjer je na razpolago sodnim oblastem. Policisti bodo sedaj skušali pojasniti zagonetno Piccionijevo smrt, ali je nesrečni tihotapec utonil, ali pa je umrl nasilne smrti pod kroglami tihotapskih tekmecev, ki si niso mnogo pomišljali streljati nanj sredi morja, saj je šlo verjetno za ogromne dobičke.

* Poštna uprava sporoča, da bo poštni urad v Borzni ulici št. 2 v soboto, 30. t.m. popoldne zaprt za javnost zaradi nujnih notranjih del. Prav tako urad ne bo posloval v nedeljo za lastnike poštnih predalov.

Predlog zbornice za pristaniško ustanovo

Posebna komisija tržaške trgovinske zbornice bo še ta teden dokončala proučitev predloga zakonskega osnutka za ustanovitev ustanove tržaškega pristanišča. Komisija je ugotovila precejšnje soglasje med osnutkom, ki ga pripravlja in zagovarja tržaška trgovinska zbornica in osnutkom, ki ga je pripravilo ministrstvo za trgovinsko mornarico, in to zlasti glede finansiranja ustanove iz državnega prispevka.

Stavka tekstilcev in kamnarjev

Danes bo tudi v Trstu 24-urna stavka tekstilnih delavcev. Pri nas se tiče nad 1500 delavk in delavcev v Tržaški konopljarni in v novih tekstilnih tovarnah v industrijskem pristanišču.

Prav tako bo danes tudi enotna stavka klesarjev in kamnosekov, ki sta jo napovedali pri nas obe sindikalni organizaciji v vsedržavnem obsegu pa vsi trije sindikati.

Izvolitev deželnega odbora PSI

V nedeljo so na sestanku začasnega deželnega odbora PSI, sestavljenega iz delegacij štirih federacij iz dežele, soglasno odobrili dokončne norme glede sestave deželnega odbora. Nato so imenovali za deželnega tajnika odv. Franca Castiglioneja iz Vidma, za namestnika tajnika pa Arnalda Pittonija iz Trsta in Vittoria Semola iz Gorice. Snoči pa se je v Vidmu sestala svetovalska skupina PSI in imenovala načelnika in tajnika:

* Tudi tržaški geofizikalni zavod je preteklo noč zabeležil potres, ki je bil nekje na področju Zagreba. Epicenter potresa je bil okrog 230 km daleč od Trsta.

PROCES PROTI OBTOŽENCEM V ZVEZI Z AFERO V BOLNIŠNICAH

65 let zapora in 8.650.000 lir globe je zahteval tožilec za vse obtožence

Za dr. Stena je zahteval skoraj 13 let zapora, za Cisilina 10 let, za Cergola skoraj 9 let, za Giovannija Negrisina 6 let in pol itd.

Na včerajšnjem zasedanju kazenskega sodišča, ki sodi dr. Stenu, inž. Cisilinu, industrijskemu izvedencu Cergolu in ostalim trinajstim obtožencem, je javni tožilec dr. Visalli končal svoj obtožilni govor ter zahteval, naj sodniki obsodijo dobršen del obtožencev na skupno kazen 64 let in 11 mesecev zapora ter na 8 milijonov 650.000 lir globe.

Najvišja kazen pritiče seveda po tožilčevem mnenju bivšemu generalnemu tajniku združenih bolnišnic dr. Stenu, za katerega je zahteval 12 let in 9 mesecev zapora ter 1,100.000 lir globe. Za ostale obtožence je dr. Visalli zahteval naslednje kazni: Cisilin: 10 let zapora in 1,000.000 lir globe; Cergol: 8 let in 9 mesecev zapora ter 950.000 lir globe; Adriano Vivan: 3 leta in 6 mesecev zapora ter 650.000 lir globe; Giuseppe Rancan: 3 leta in 4 mesece zapora ter 600.000 lir globe; Marisa Grani: 3 leta in 3 mesece zapora ter 350.000 lir globe; Italo Stolfa: 3 leta in 3 mesece zapora ter 650.000 lir globe; Egone Negrisin: 2 leti in 3 mesece zapora ter 450.000 lir globe (tožilec je upošteval splošne olajševalne okoliščine); Giovanni Negrisin: 6 let in 6 mesecev zapora ter 850.000 lir globe; Livio Canton: 3 leta in 6 mesecev zapora ter 650.000 lir globe; Gastone Maretto: 2 leti in 5 mesecev zapora ter 650.000 lir globe; Luigi Caputo: 2 leti in 5 mesecev zapora ter 650.000 lir globe in Celestino Coderin: 3 leta zapora in 100.000 lir globe.

Od šestnajstih obtožencev so izostali trije, in sicer: bivši predsednik upravnega odbora združenih bolnišnic dr. Presca, podjetnik Mario Qualini in inž. Livio Malossi. Dr. Presca je imel pri vsej tej zadevi veliko srečo, saj je javni tožilec že sproti zahteval, naj ga sodniki oprostijo te ali druge obtožbe zaradi pomanjkanja dokazov, ali pa zato, ker ni zagrešil dejanja. Včeraj je javni tožilec zaključil svoj govor zahtevajoč, da se Presca pravzaprav oprosti še zadnje obtožbe. V resnici ne gre v bistvu za oprostitev ,ker je pravna formula taka: glede obtožbe, ki zadeva dr. Stena in dr. Presco v zvezi z zakupom zemljišča združenih bolnišnic pri Magdaleni podnajemniku Rudolfu Moženiču, naj se ustavi kazenski postopek proti dr. Presci, ker je prestopek, ki ga je zagrešil (zaradi ponovnega rubriciranja dejanja) amnestiran. Glede Maria Qualinija je tožilec zahteval oprostitev zaradi pomanjkanja dokazov in prav tako tudi v pogledu inž. Malosija.

Kot smo že poročali v prejšnjih dneh, je javni tožilec v svojem obtožilnem govoru spremenil svoje stališče glede določenih obtožb. Dokazni postopek pred kazenskim sodiščem je namreč pripomogel, da so se dokončno pojasnila nekatera dejanja, ali pa je vsaj navedel državno pravdništvo do spoznanja, da ne obstajajo dokazi za določene namišljene prekrške. To velja v prvi vrsti za glavnega obtoženca, dr. Stena, kakor tudi za ostale in predvsem za Cisilina in Cergola. Kot smo že poudarili prej, je dokazni postopek skoraj popolnoma razbremenil dr. Presco.

Na včerajšnji razpravi je dr. Visalli nadaljeval svoj obtožilni govor ter obravnaval vrsto obtožb, ki gredo od 22 do 29. poglavja. Gre za obtožbe, ki se deloma vežejo na splošno obtožbo ponarejevanja javnih listin in za katere se mora predvsem zagovarjati dr. Steno. Med drugimi je treba omeniti posebno obtožbe, ki zadevajo odnose med upravo združenih bolnišnic in podnajemnikom Rudolfom Moženićem. Ta je vzel v zakup pri Zgornji Magdaleni neko zemljišče, za katerega se je bil obvezal že leta 1941, da ga bo obdeloval na določen način. Po vojni je Moženić prenehal z obdelovanjem zemljišča ter baje ni niti plačal dogovorjene zakupnine. Obtožnica je dolžila dr. Stena (in tudi dr. Presco) da je dovolil, da se izplača Moženiču določena odškodnina, čeprav je dolgoval upravi združenih bolnišnic večje vsote denarja.

Pri obravnavanju tega vprašanja je javni tožilec poudaril, da ne goji do Moženiča sovražnih čustev (ker ga med drugim niti ne pozna) ter meni, da je ta pač zasledoval svoje zasebne koristi. Nedopustljivo pa je, je dejal tožilec, da so mu javni funkcionarji, kot dr. Steno, šli na roko.

Osrednja osebnost v upravi združenih bolnišnic je bil po mnenju dr. Visallija prav dr. Steno. Brez njegove vednosti se v združenih bolnišnicah ni moglo zgoditi nič. «Dr. Steno — je dejal tožilec — je bil človek, čigar oblast je presegala vsakršno drugo oblast. To je po tožilčevem mnenju prišlo posebno do izraza takrat, ko je Stenova žena po nesreči povozila v bolnišnici nekega vratarja. Anita Steno se je tedaj šele naučila upravljati avto. Do nesreče je prišlo pravzaprav zaradi njene nespretnosti. O tem dogodku pa se dolgo časa ni zvedelo nič. Tožilec je trdil, da je imel dr. Steno tak vpliv na vse osebje v združenih bolnišnicah, da so vsi (vštevši zdravnike) izjavili, da ne vedo, kako je prišlo do nezgode.

Dr. Visalli je zaključil svoj govor s pravno utemeljitvijo obtožnice. Na koncu je prosil sodnike in odvetnike, naj mu oprostijo, če je bil predolgovezen. Za prizanašanje je prosil tudi obtožence, če jih je v govoru včasih zadel v živo. «Ne zaradi osebnega nasprotstva — je dejal — temveč samo zaradi govorniške zanesenosti.»

3 mesece po nesreči fant podlegel poškodbam

Tri mesece potem, ko je postal žrtev cestne nesreče, je v soboto popoldne na nevrokirurškem oddelku bolnišnice podlegel poškodovan 12-letni Fabio Kainz iz Domus Civica. Fant se je 24. februarja popoldne igral s svojimi tovariši na Stari Istrski cesti, ko je hotel prečkati cesto, ga je s simco 1000 TS 60136 podrl 62-letni Umberto Quazzolo s Trga Respighi 5. Pri nesreči se je Kainz udaril v glavo ter se laže ranil po zatilju in prsih. Kainza, ki je tudi bljuval, so prepeljali v bolnišnico ter ga sprejeli na nevrokirurški oddelek s prognozo okrevanja v 10 dneh. Fantovo zdravstveno stanje se je po nekaj dneh res izboljšalo, vendar se je potem poslabšalo. Vse zdravniške nege so žal bile zanj zaman in v soboto tri mesece po nesreči je podlegel poškodbam.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

HUDA PROMETNA NESREČA PRI ŠKOFIJAH

Pijan je vozil avto in treščil v platano

Šest oseb ranjenih, od katerih dve hudo
Šofer aretiran in zastražen v bolnišnici

«Če voziš ne pij, če piješ ne vozi!» Tega bi se morali zavedati vsi tisti, ki šofirajo. Žal pa ni vedno tako. 27-letni Valerio Giacomin iz Doline št. 188 je v nedeljo zvečer globoko pogledal v kozarec in se okrog 2. ponoči vračal proti Trstu s svojim fiatom 1100 TS 50912, v katerem se je peljal s petimi prijatelji. Sestorka je komaj zapustila blok pri Škofijah, ko se je dogodila huda prometna nesreča. Giacomini, ki je sedel za volanom, je z vso silo pognal avto. Ko pa je zavozil na ovinek približno kilometer od bloka pri stavbi štev. 192/c pri Orehu, je zaradi hitrosti izgubil nadzorstvo nad avtom in zavozil s ceste in silovito treščil v platano.

Nekaj minut potem je mimo privozil neki avtomobilist, videl nesrečo in takoj obvestil gasilce in bolničarje RK, ki so nemudoma prihiteli. Ne brez težav so potegnili ranjence iz razbitega avtomobila, jih položili na nosila ter jih z avtom RK odpeljali v bolnišnico.

Giacomin je imel srečo, ker se je samo laže ranil in pobil po nogah. Nudili so mu prvo pomoč in ga s prognozo okrevanja v 10 dneh prepustili agentom prometne policije. Zdravnik je namreč ugotovil, da je bil Giacomin pijan, zato so ga agenti aretirali in odpeljali na kvesturo. Pri nesreči so se buje ranili 28-letni delavec Galliano Benacci iz Villanove di Belli pri Mantovi, ki začasno stanuje v gostilni «ex Luca» v Žavljah, 20-letni mehanik Sergio Tulliach iz Žavelj 315 in 64-letni šofer Natale Missan iz Ul. Crispi 8.

Benaccija so v bolnišnici pridržali na ortopedskem oddelku s prognozo okrevanja v 40 dneh, ker se je ranil in pobil po čeljusti, obrazu in rokah ter si zlomil desno ramo. Tulliach se bo moral na ortopedskem oddelku zdraviti dva meseca zaradi verjetnega zloma desne stegnenice in ran na obrazu. Na nevrokirurški oddelek so sprejeli Missana, ki se je pobil in ranil po glavi, levi nogi in desnem kolenu, okreval bo v 20 dneh. Ostalima dvema potnikoma avtomobila, 35-letnemu varilcu Giordanu Savarinu iz Žavelj 308 in 44-letnemu delavcu Renatu Crastu, tudi iz Žavelj 4/b pa so v bolnišnici nudili samo prvo pomoč.

Z avtom podrl neprevidno deklico

Neprevidna deklica je včeraj zjutraj okrog 7.30 v Ul. Settefontane pri gostilni «Ai tre moschettieri» postala žrtev prometne nesreče. 12-letna Serena Giraldi iz Ul. Settefontane št. 4 je neprevidno stopila s pločnika, ker je hotela prečkati cesto. Tedaj je s svojim fiatom 600 TS 64940 v smeri proti Montebellu privozil 57-letni Antonio Morich iz Ul. A. Emo 24, ki je nenadoma zagledal pred seboj Sereno. Pritisnil je na zavore, vendar mu ni uspelo ustaviti avtomobila. Trčil je v deklico ter jo podrl. Morich je mladi ponesrečenki priskočil na pomoč, jo naložil v svoj avto ter jo odpeljal v bolnišnico. Giraldijevo so pridržali na nevrokirurškem oddelku, kjer se bo morala zdraviti teden dni zaradi zloma zgornjih sekalcev, ran na bradi ter po levi roki in kolenu.

Za večjo poslovno izmenjavo z Romunijo

Tržaška trgovinska zbornica sporoča, da bo 3. junija prispel v Trst trgovski ataše italijanske ambasade v Bukarešti dr. Romolo Bartoli, ki se bo sestal s tržaškimi trgovskimi in industrijskimi predstavniki, ki se zanimajo za vzpostavitev in pospešitev trgovinskih odnošajev z Romunijo.

V zvezi s to vestjo se v tržaških gospodarskih krogih poudarja, da je trgovina z Romunijo za Trst velikega pomena, ker je to dežela, ki izvaža v Italijo živino, meso, gradbeni les in les za tovarne papirja, nekatere vrste proizvodov mineralnih olj itd. Med italijanskim izvoznim blagom, ki zanima tržaške poslovne ljudi, pa omenjajo tkanine iz naravnih in umetnih snovi, razno tekstilno blago, južno sadje itd.

Tržaški trgovci in industrijci, ki bi se radi sestali z dr. Bartolijem, naj to sporočijo uradu za zunanjo trgovino trgovinske zbornice najkasneje do sobote 30. t.m.

Obvestilo skrutinatorjem

Zupanstvo sporoča, da se člani volilnih sedežev nedavnih deželnih volitev lahko zglasijo na sedežu občinske zakladnice, Ul. Nordio št. 11, od danes dalje, in sicer od 8. do 12. ure (v sobotah od 8. ure do 11.30), kjer jim bodo izplačali honorar.

Vespist povozil pešca

Sinoči okrog 20.30 se je pripetila v Gorici v Ulici Duca d'Aosta prometna nesreča, pri kateri je bil ranjen neki pešec. Ob tisti uri se je 29-letni Giuseppe Fratianni iz Gorice, Ul. Oberdan 6, peljal z vespo po Ul. Duca d'Aosta v smeri proti središču mesta. Ko je privozil do Ribijevega skladišča mu je pri hiši štev. 33 nenadoma prečkal cesto neki pešec in vespist ni mogel preprečiti trčenja. Pešca, 51-letnega Carla Favo iz Romansa so odpeljali v civilno bolnišnico, kjer so mu ugotovili zlom leve roke in ga pridržali za 30 dni na zdravljenju. Vespist je ostal skoro nepoškodovan, in prav tako njegovo vozilo.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 26. t. m. ob 19.30 uri zabavni film:

LA BELLEZZA DI IPPOLITA

(Ippolitina lepota)

Lepa prodajalka bencina in ljubosumni mož

Igrajo: GINA LOLLOBRIGIDA in ENRICO MARIA SALERNO

Mladini pod 14. letom vstop prepovedan

PRODUKCIJA GLASBENE ŠOLE V ŠTANDREŽU

Na uspeli prireditvi so gojenci pokazali uspehe ob zaključku leta

Tako oni iz prvega, kakor iz drugega razreda, so prav dobro izvajali svoje točke - Nastop otroškega pevskega zbora

Pogled na del občinstva, ki je napolnilo prosvetno dvorano v Standrežu v soboto zvečer pri zaključnem nastopu domačih gojencev glasbene šole

Po uspelem nastopu gojencev glasbene šole v Sovodnjah, je bila podobna prireditev ob zaključku šolskega leta tudi v soboto zvečer v prosvetni dvorani društva «O. Župančič» v Standrežu. Zanimanje za zaključno produkcijo domačih gojencev glasbene šole je bilo med domačini zelo veliko, saj so ob določeni uri do kraja napolnili dvoranico in marsikdo, ki je prišel z zamudo, ni mogel več noter. Med gosti naj omenimo tudi ravnatelja glasbene šole iz Trsta dr. Demšarja, v dvorani pa so bili tudi številni ugledni domačini, med katerimi tudi predsednik domačega prosvetnega društva Tabaj.

Vodja šole prof. Križmančič je najprej lepo pozdravil vse prisotne starše in prijatelje mladine in povedal, da o današnjo produkcijo zaključujejo drugo leto pouka na glasbeni šoli v Standrežu. Zabeležili so lep napredek in lanski gojenci so pritegnili v šolo še nove, da se je njihovo število še znatno povečalo. Govornik se je zahvalil domačemu prosvetnemu društvu za moralno in materialno pomoč, ki jo je nudilo šoli in še posebej se je zahvalil požrtvovalnemu Francu Lupinu, ki nudi z otroškim pevskim zborom zelo važno glasbeno vzgojo našim najmlajšim. Zaključil je z željo, naj bi bila ta produkcija nova spodbuda za nadaljnji razvoj glasbene šole v Standrežu.

Občinstvo je z živahnim ploskanjem pritrdilo, da se strinja z njegovimi besedami in željami, saj ima Standrež že stare pevske in prosvetne tradicije, kar priča živahno delovanje njegovega prosvetnega društva zlasti v prvih povojnih letih. Zato je želja vseh starih prosvetarjev, da bi mladina s to tradicijo nadaljevala in jo še okrepila in poživila, kar bo lahko storila tudi preko glasbene šole in svojega otroškega pevskega zbora.

Sledilo je izvajanje programa, pri katerem je Davorin Marvin zaigral na harmoniko Avsenikovo «Na Gorici»; mala Magda Lupinova je na klavirju lepo in neprisiljeno podala Reyerjevo «Vaja» in Pavčičevo «Izidor ovčice pase». Zdravko Novak je zaigral na violino dve skladbi, Bruno Nanut pa na harmoniko «Tri valčke». Nato je na klavirju zaigral Igor Zavadlav dve skladbi, David Brisko pa tudi dve na harmoniko in Diego Marvin dve skladbi na violino. Dobro se je odrezal na klavirju tudi Mavra Marinič ter na violino Marko Cotič; na kitaro je zaigral Ivan Mikluš «Bohemienne», Nasta Zavadlav na klavirju «Na vasi» in Ivan Humar na trobento «Romanco». Iva Tabaj je podala na klavirju pesem «O moj preljubi dragi dom »in za zaključek še Ivan Klanšček na harmoniko precej težavno «Mazurka variata».

Po tem prvem delu je nastopil tudi domači otroški pevski zbor pod veščo taktirko Franca Lupina. Ubrano in skladno ter z veliko prisebnostjo so zapeli šest pesmi, in sicer: «O moj preljubi dragi dom», «Gledam bajnu zoru», «Kje so tiste stezice», «Ledene rože», «Jurjevanko», in «Mlatiči».

Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo celotnemu izvajanju in že med produkcijo posameznikov glasno izražalo svoje odobravanje in pohvalo. Ko pa je zaključil tudi pevski zbor je bilo vsem žal, da se je program že zaključil in najrajši bi videli, da bi jim zbor zapel še nekaj pesmic. Omenimo naj, da je bilo med občinstvom zlasti mnogo mladine, tudi najmlajših in upamo, da jim bo ta uspeli nastop njihovih sovrstnikov služil v spodbudo, da se jim bodo prihodnje leto pridružili tudi tisti, ki so bili do sedaj ob strani.

KER SE JE NAVELIČAL SKRIVANJA

Pobegli Giuseppe Federico se je prijavil policiji

Pridržali so ga v zaporih v Vidmu, kjer je bil pred kratkim obsojen

Goriška kvestura je prejela vest, da se je Giuseppe Federico, ki je pred meseci ušel pred nosom goriški policiji v «kazermetah» ter ga od takrat niso mogli več izslediti, čeprav je še pred nekaj dnevi obiskal svojo ljubico v «kazermetah» na Svetogorski cesti, se je končno odločil, da se bo javil oblastem in se je v ta namen predstavil preteklo soboto na kvesturi v Vidmu, kjer so ga pridržali v zaporu.

Federici je bil namreč med tem časom obsojen v Vidmu in ker se zdi da kazen ni previsoka, hoče urediti svoj položaj z organi postave.

Tri nesreče v Pevmi

Včeraj popoldne okrog 16. ure so pripeljali v goriško bolnišnico 2-letnega Antona Boschina iz Pevme Ul. Bellaveduta 11, ki je doma po pomoti zaužil tableto permanganata ter se z njo zastrupil. Pridržali so ga na opazovanju.

Ob 13. uri pa so nudili prvo pomoč 5-letnemu Claudiu Padovanu iz Ul. Ponte del Torrione 1, ki se je ranil na bradi, ko je padel na svojem domu. Okreval bo v sedmih dneh.

Zjutraj ob 7. uri so pripeljali v bolnišnico tudi 27-letno Ivano Candutti iz Pevme Ul. Costabona 9, ki se je pri cepljenju drv ranila na palcu leve roke. Pridržali so jo za osem dni na zdravljenju.

Ogenj v Gradiški

Včeraj popoldne okrog 13.30 so poklicali goriške gasilce v Gradiško, kjer se je pri hiši št. 20 v Ul. Bedeschini vnela skladovnica drv. Gasilci so po enournem delu preprečili razširitev ognja na poslopje, ki je last Micheleja Terrila, vendar pa cenijo povzročeno škodo na okrog 40 tisoč lir. Niso še ugotovili kako in zakaj je nastal ogenj.

Skupina gojencev glasbene šole iz Štandreža, ki so nastopili na zaključni prireditvi v soboto

Goriško-beneški dnevnik

MEDTEM KO SE DANES SESTANE DEŽELNI SVET

Svetovalca - vojaka Jarca - je poveljstvo pridržalo v vojašnici v Lodiju

Svetovalca so zasledovali in s sedeža KPI odpeljali v vojašnico, kjer so ga pridržali

Ali bo današnji seji novoizvoljenega deželnega sveta Furlanija-Julijska krajina v Trstu prisostvoval tudi slovenski deželni svetovalec Jože Jarc iz Doberdoba izvoljen na listi KPI v goriški pokrajini? To je vprašanje, ki se pojavlja po neprilikah, ki jih je svetovalc Jarc imel nad vojaško oblastjo v Lodiju. Kakor obsežno piše včerajšnja «Unità», nadrejeni vojaški organi v Lodiju, kjer Jarc služi pri artilerijskem oddelku, niso dali svetovalcu dovoljenja, da bi odšel v Trst. Sodijo celo, da je prekršil svojo dolžnost ko je kandidiral, ne da bi nadrejene vprašal za dovoljenje. Ali ti nadrejeni res ne vedo, da imajo vsi državljani pravico do izvolitve?

Potem ko so oficirji Jarcu odrekli izreden dopust, se je Jarc posvetoval s poslancem Albonijem na sedežu KPI v Lodiju, kaj naj stori. Potem ko se je razgovarjal z njim je vstopil v sedež podoficir vojaške policije v civilu in ga pozval naj gre z njim v vojašnico. Na cesti sta bila še oficirja v civilu in v uniformi Alboniju, ki je odšel v vojašnico, da se pozanima kaj se Jarcu dogaja, so odgovorili, da so ga «pridržali» v vojašnici in da se z vprašanjem ukvarjajo višje vojaške oblasti.

Poslanci Alboni, Bernetič in Lizzero so vložili na ministra za vojsko Andreottija interpelacijo, v kateri poudarjajo pomanjkanje spoštovanja državljanskih pravic, ki jih uživa vsak državljan pa naj bo v vojaški ali civilni obleki.

Urnik trgovin za četrtek 28. t.m.

Pokrajinska zveza trgovcev v Gorici sporoča, da bo na praznik v četrtek 28. t. m. veljal za trgovine na Goriškem naslednji urnik:

Mesnice bodo odprte od 6.30 do 11. ure. Pekarne in mlekarne od 6.30 do 12. ure. Trgovine s sadjem in zelenjavo od 8. do 12. Cvetličarne od 8. do 13. Vse druge trgovine bodo ves dan zaprte.

Jutri, 27. t. m. lahko ostanejo trgovine odprte zvečer do 20. ure. Ta urnik velja za vso pokrajino.

Kratke iz bolnišnice

Včeraj okrog 13.30 so nudili prvo pomoč v goriški bolnišnici 53-letnemu Vincenzu Maligoju iz Steverjana, Valerišče 20, ki se je ponesrečil pri delu ter se ranil na desni roki. Okreval bo v osmih dneh.

Ker je padel s kmečkega voza in si pri tem verjetno zlomil desno stegnenico, so pripeljali v bolnišnico ob 18. uri tudi 76-letnega Vincenza Miceua iz Villess, ki so ga pridržali za 30 dni na zdravljenju.

Nenavadna nesreča se je pripetila 35-letni Bruni Murzi iz Trsta Istrska ul. 7. Ko je jedla v sanatoriju v Gorici, kjer je zaposlena, kruh, je naenkrat začutila bolečino v želodcu. V bolnišnici, kamor se je zatekla, so ugotovili, da je použila tudi drobce stekla, ki so bili v kruhu. Pridržali so jo za sedem dni na zdravljenju.

Pri padcu se je okrog poldne ranila na prstancu desne roke tudi 4-letna Marija Orsolini iz Gorice Ul. Matteotti 15 ter so jo morali pridržati v bolnišnici na zdravljenju.

Razstava vin in strojev na Bukovju pri Števerjanu

Poseben odbor, ki mu predseduje Emil Terpin in v katerem je tudi Števerjanski župan Podveršič, prireja na Bukovju razstavo tipičnih domačih vin in poljedelskih strojev. Rastava bo odprta od 28. maja do vključno 1. junija. Svoj pridelek bo razstavljalo 11 vinogradnikov iz raznih vasi občine, kmečke stroje pa tvrdke iz Trsta, Gorice in Čedada. Prvi dan, v četrtek je na sporedu ob 15. uri koncert godbe s Proseka, nato nastop folklorne skupine iz Ločnika in zvečer ob 20. uri koncert novega ansambla iz Gorice.

Policijska služba v civilni bolnišnici

Goriška kvestura sporoča, da bo od jutri, dne 27 maja dalje zopet vzpostavljena redna policijska služba pri civilni bolnišnici, ki je bila pred časom ukinjena. Ta ukrep ima namen zajamčiti takojšnji poseg sodne policije, kakor tudi večjo pomoč ponesrečencem in njihovim družinam.

SMRTNE POSLEDICE PROMETNE NESREČE

Alojz Markočič podlegel poškodbam

Včeraj je v goriški civilni bolnišnici podlegel poškodbam 52-letni Alojz Markočič iz Grojne štev. 9. Kot je znano, je v soboto, 16. t.m. povozil Markočiča blizu gostilne «Gira» v Ul. Ponte del Torrione neki avtomobilist iz Podgore. Markočič si je pri nesreči prebil lobanjo in dobil tudi druge poškodbe.

Beneški Slovenci na obisku v Kobaridu

Preteklo nedeljo je skupina kakih 40 občanov iz Tavorjane v Beneški Sloveniji, v kateri so bili tudi župan te občine in večina občinskih svetovalcev, prišla na obisk v Kobarid, kjer so med drugim obiskali tudi tamkajšnjo kostnico na Antonovem hribu. Ob tej priliki jih je pozdravil tudi predsednik občine Tolmin Rutar, ki je prišel za to priliko v Kobarid.

Z avtom trčil v lambreto

Včeraj zjutraj okrog 7.50 se je pripeljal s svojo lambreto 64-letni Alberto Palli, ki stanuje v Gorici Ul. Aosta 82, po Trgu pred županstvom v smeri proti Ul. Mazzini. Za njim je privozil avto fiat 750, ki je last podjetja Isontina Alimentari, 34-letni Enio Tami iz Gorice Ul. Randaccio 5. Pred županstvom je avtomobilist zadel od zadaj v lambreto. Na srečo pri trčenju ni bil nihče ranjen. Mestni stražnik je napravil zapisnik o nesreči in ugotovil precejšnjo škodo pri lambreti, medtem ko je imel avto le razbite sprednje luči in odrgnjene blatnike.

IZPRED POROTNEGA SODIŠČA

Zaradi umora na pevmskem mostu Vittorio Zonno znova pred porotniki

Dolžijo ga umora vojaka Castaldija - Venera Cavallari, ki je posredni vzrok umora, bo pričala 9. junija - Danes ob 10. uri nadaljevanje razprave

Pred porotnim sodiščem v Gorici se je začela sodna razprava proti Vittoriu Zonnu, obdolženemu umora vojaka Alda Castaldija. Pretepel ga je na pevmskem mostu in omamljenega vrgel v Sočo, kjer je utonil. Vzrok: ljubosumnost zaradi ljubezenskega trikotnika, katerega tretja stranica je bila sedaj poročena Venera Cavallaro.

Proces proti Zonnu se je začel lanskega februarja v Gorici. Ker so bili mnenja, da izvid o njegovem psihičnem stanju ne ustreza dejanskemu stanju, in sicer zato ne, ker jemlje Zonnovo krivdo za podlago, so proces preložili v pričakovanju sestave drugega takšnega poročila, ki bi upošteval to pravno dejstvo. Zonno je sprva priznal svojo krivdo, potem pa jo je preklical in se začel proglašati nedolžnega.

Za kroniko naj navedemo vsaj najosnovnejše značilnosti tega umora, ki je tako pritegnil pozornost vseh Goričanov. Dne 7. novembra 1960 so pred mrežasto ograjo ob jezu na Soči našli utopljenca, v katerem so štiri dni kasneje ugotovili 22-letnega vojaka Alda Castaldija, ki so ga zaradi odsotnosti že proglasili za dezerterja. Oddelek Mantova je zapustil 23. oktobra. Avtopsija je pokazala, da je vojak umrl kakšne štiri ali pet dni pred najdbo.

Preiskava se je usmerila v vojakovo zasebno življenje, v katerem so karabinjerji izsledili 22-letno Venero Cavallaro, ki je takrat stanovala v Ul. Italico Brass. Nanjo je preiskovalne organe opozorilo neodposlano pismo, najdeno v Castaldijevem nahrbtniku, v katerem Cavallarijevi napoveduje obračun, ki ga bo storil z nekim Vittoriem, v katerem so potem ugotovili 24-letnega Vittoria Zonna, doma iz Taranta, ki se je postavljal med odnose Castaldija in Cavallarove.

Cavallarovo so začeli zasliševati in prišli do zaključka, da je Zonno prišel v Gorico ter se 1. novembra na sestanku, ki ga je na pevmskem mostu nakazala Venera, sprl z vojakom, ga vrgel čez most v Sočo, kjer je utonil v mrzli vodi.

Venerino priznanje je bilo zadostno opravičilo, da so Zonna v Tarantu aretirali in ga pripeljali v Gorico, kjer je sprva zanikoval svojo udeležbo pri zločinu, potem pa je dejanje priznal in ga opisal do najmanjših podrobnosti. Med prerivanjem je zagrabil Castaldijevo kravato in jo tako stisnil, da je vojak izgubil zavest. Omamljenega je vrgel v Sočo prepričan, da se bo osvestil in splaval na breg. Še poprej, mu je vzel listnico z vsemi dokumenti, ki jih je pozneje «izgubil». Vse to je storil zaradi «izdaje najglobljih čustev». To izjavo je podal karabinjerjem 2. novembra, ki jo je potrdil tudi pred državnim prokuratorjem. Sedem dni pozneje jo je v celoti preklical. Opravičil se je, da je poprejšnje izjave dal pod pritiskom zaslševalcev in da je pri zločinu popolnoma nedolžen. Izmislil si je komplicirano zaporedje voznih redov in prihodov v Gorico, še najbolj «debelo» pa je pogruntal, ko je proglasil Castaldija za žrtev vohunske zadeve neke vzhodne države, kateri je Castaldi dal informacije in pozneje postal nezanimiv. Cavallarova pa naj bi bila vmesni člen med vojakom in tujo državo.

Tudi Cavallarova je preklicala svoje prvotne trditve. Z Zonnom se je videla samo enkrat, in sicer 3. novembra na Travniku. Bremeni pa jo izjava neke ženske, ki je

Vittorio Zonno

bila z njo v zaporu, po kateri je Venera v spanju kričala: «Udari ga, vrzi ga dol».

Po kakšnih 20 pričah, ki so jih zbrali proti Zonnu, se je lani začel proces, ki se je kmalu zaključil zaradi ponovnega psihiatričnega izvida. Medtem se je fascikel še odebelil. V njem je Zonnov memorial, napisan na WC papirju, v katerem zanikuje svojo psihično impotentnost, katero mu je ugotovil psihiater, in se izkazuje za zanimivega ženskarja z bogatimi izkušnjami.

Zonna branita odv. Pascoli iz Gorice in De Marsico iz Neaplja, ki nastopa tudi v zadevi Mastrella. Pričakujejo, da bo De Marsico prišel samo k zaključku procesa, ves ostali del pa bo vodil Pascoli.

Civilno stranko Castaldija zastopajo Devetag, Cossa in Bernot. Zonno, ki je prišel na zatožno klop, je bil elegantno oblečen z urejeno pričesko in se je kazal dokaj mirnega čeprav je že 3 in pol leta v zaporu in mu grozi 30 let ječe. Predsednik sodišča Rossi je prebral poročilo in razporedil dneve, ko bodo prišle na vrsto priče.

Nedvomno bo proces zelo zanimiv zaradi protislovnih izjav strokovnjakov. Primarij civilne bolnišnice prof. Bancheri trdi, da je vojakova smrt nastopila zaradi nesreče ali zaradi umora brez zunanjih telesnih poškodb. Trije zdravniki za legalno medicino iz Caserte pa trdijo, da je bil Castaldi poškodovan tik pred utopitvijo. Zaradi teh protislovij bo obramba lahko zanikala Zonnovo izjavo, da je vojaka zadavil s kravato in da ga je tolkel po tilniku. Odv. Pascoli je že včeraj zahteval, naj se zasliši profesorja Baicherija in naj pove svoje mnenje o avtopsiji.

Ko je predsednik Rossi vprašal Zonna, ali je med svojim trileten bivanjem v zaporu kaj razmišljal in če se čuti krivega, je obtoženec kategorično dejal, da je nedolžen. Ob vsakem odgovoru je Zonno vstal in s tem vznejevoljil predsednika, ki ga je pozval, naj odgovarja sede. Zonno pa navodila ni upošteval ker «sede ne more odgovarjati». Predsednik Rossi se je pozanimal, zakaj je Zonno tako dobro poznal Castaldija, če ga ni nikoli videl. Zonno mu je odgovoril, da so mu ga opisali karabinjerji med zaslševanjem.

Na popoldanski razpravi so osporavali Zonnov alibi, kar zadeva njegov prihod z vlakom v Gorico. Dokazovali so mu, da je mogel priti z vlakom v Gorico in izvršiti umor. Proces se bo nadaljeval danes ob 10. uri.

Kino

VERDI. 17.00: «Pierino la peste», Antoine Latigue. Črnobeli francoski film.

CORSO. 17.30: «Un adorabile idiota», B. Bardot in A. Perkins. Ital.-franc. črnobeli film.

VITTORIA. 17.30: «Ercole contro Moloch», Gordon Scott in Alessandra Panaro. Italijansko-francoski kinemaskopski barvni film. Zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.15: «Il paladino della corte di Francia», J. Claudette Pascal in S. Gabel. Ital.-francoski film v barvah in cinemascope.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna PONTONI-BASSI, v Raštelu št. 26, tel. 33-49.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 26,1 stopinje ob 12. uri, najnižjo 10,2 stopinje ob 5. uri. Povprečne dnevne vlage je bilo 53 odstotkov.

šport šport šport šport šport

BARI IN SPAL ŽE DOKONČNO OBSOJENA NA IZPAD V NIŽJO SKUPINO

Bologna in Inter še vedno z enakim številom točk (52)

- Messina
- Sampdoria
- Modena
- še v nevarnosti

Bologna je v nedeljo zmagala in ker je tudi Inter izšel iz sobotnega spopada z Genoo s celotnim izkupičkom, se stanje na vrhu lestvice ni spremenilo. Zadeva se je torej zapletla, ker bo zelo verjetno prišlo za dodelitev letošnjega naslova do odločilne tekme med obema pretendentoma. Prihodnje kolo bo torej razsodilo, če se bo prvenstvo podaljšalo. In to ne samo za prvo mesto, temveč tudi za rešitev pred izpadom. Medtem ko sta Bari in Spal že dokončno obsojena, so Messina, Sampdoria in Modena še vedno v nevarnosti in ni izključeno, da bo moralo priti do odločilnega spopada med dvema ali celo med vsemi temi moštvi, ki se borijo za obstoj v najvišji nogometni kategoriji.

Bologna v nedeljo ni imela težkega dela z Messino, a to je izvedla brez posebne volje. Morda so igralci tudi varčevali s silami, ki jim bodo služile v morebitnem spopadu z Interjem. Dejstvo pa je, da njihova igra ni več tako navdušujoča kot je bila pred obtožbo in obsodbo zaradi «dopinga».

Tudi Juventus si je osvojil obe točki, vendar se je moral precej potruditi, da je spravil na kolena odločne igralce iz Catanie, ki so celo v prvem času vodili. Kasneje pa niso zdržali forcinga Del Sola in tovarišev, zaradi česar je bila njihova usoda zapečatena. Milan je tokrat nastopil brez Maldinija in Sanija. Kljub temu so Milančani brez truda odpravili že obsojeni Bari. V Mantovi so si domačini osvojili zmago nad Romo in se tako rešili nadaljnjih skrbi. Z dvema točkama so se Mantovanci dokončno oddaljili z nevarnega mesta in si zagotovili še nadaljnji nastop v A ligi. Modena je napravila vse, da bi se že v predzadnjem kolu rešila. Žal pa ji Fiorentina ni dovolila in ji je prepustila le točko, kar pa za matematično rešitev ni dovolj.

V Vicenzi je Lanerossi zadal enajstorici Spala dokončen udarec, s katerim je bilo simpatično moštvo iz Ferrare prisiljeno, da se po nesrečnem prvenstvu poslovi iz najvišje lige. Naj še omenimo izid tekme med Atalanto in Torinom, ki za lestvico ni imela nobenega pomena. Enajstorici sta se pač zadovoljili z zasedbo varne sredine, kar pa sta dosegli že dolgo pred razburljivimi zavrtljaji zadnjih dni prvenstva.

ALIGA

IZIDI

*Atalanta - Torino	1-1
*Bologna - Messina	2-0
*Fiorentina - Modena	0-0
*Juventus - Catania	4-2
*L. R. Vicenza - Spal	1-0
*Lazio - Sampdoria	0-0
*Mantova - Roma	1-0
*Milan - Bari	2-0
Inter - *Genoa (odigrana v soboto)	2-0

PRIHODNJE TEKME (31. t.m.)

Inter - Atalanta, Roma - Catania, Bari - Fiorentina, Genoa-Juventus, Mantova - L. R. Vicenza, Bologna - Lazio, Modena - Messina, Spal - Milan, Torino - Sampdoria.

LESTVICA

Bologna	33	21	10	2	53	18	52
Inter	33	22	8	3	52	20	52
Milan	33	20	9	4	54	26	49
Fiorentina	33	14	10	9	43	25	38
Juventus	33	14	10	9	48	34	38
L. Vicenza	33	13	9	11	34	36	35
Torino	33	8	17	8	30	31	33
Lazio	33	9	12	12	21	23	30
Atalanta	33	7	16	10	25	41	30
Catania	33	9	11	13	28	40	29
Roma	33	9	10	14	39	40	28
Genoa	33	9	10	14	30	34	28
Mantova	33	6	16	11	28	39	28
Sampdoria	33	10	7	16	37	48	27
Messina	33	9	9	15	25	46	27
Modena	33	6	14	13	29	42	26
Spal	33	6	12	15	26	35	24
Bari	33	5	10	18	19	43	20

V TRSTU NAJVEČJE PRESENEČENJE PRVENSTVA B LIGE

Zadnji Simmenthal prisilil Triestino na kolena z 2:0 (0:0)

STRELCI: v 12' d. p. Melonari (enajstmetrovka), v 21' Sacchella.

TRIESTINA: Miniussi; Frigeri, Vitali; Pez, Varglien, Sadar; Mantovani, Palcini, Orlando, Porro, Novelli.

S. MONZA: Rigamonti; Bacis, Melonari; Bernini, Ghioni, Prato; Sacchella, Campagnoli, Vivarelli, Borsellini, Vigni.

SODNIK: De Robbio, iz Torre Annunziata. GLEDALCI: 6000.

Simmenthal je pripravil v nedeljo eno največjih presenečenj 34. kola B lige. Nihče namreč ni mislil, da bo morala Triestina v borbi z zadnjim v lestvici in še na domačem igrišču zabeležiti tako hud poraz. Gostje so prišli vrhu tega v Trst precej demoralizirani, saj se je vsem nasprotjem letošnjega prvenstva pridružila še najhujša vest: vodstvo tovarne Simmenthal je potrdilo, da ne bo več vzdrževalo moštva. Kdor je mislil, da bo to vplivalo na igro se je pošteno zmotil.

Tekmo sta odločili dve enajstmetrovki. Prvo je sodnik prisodil Triestini v 40' prvega polčasa, ko je bil Mantovani, sam pred vratarjem, grobo zrušen na tla. To priložnost si je Triestina zapravila, ker je bil Vitalijev strel, kot vedno, močan, a tokrat tudi netočen. Simmenthal pa je prišel v vodstvo s pomočjo enajstmetrovke v 12' drugega polčasa. Pez je, čeprav je bila žoga že v Miniussijevih rokah, podrl Sacchello, kar je sodnik kaznoval s strelom iz enajstih metrov. Melonari ni ponovil Vitalijeve napake in gostje so tako nepričakovano dosegli vodstvo.

Triestina je res imela precej smole, ker je prečka dvakrat odbila tržaško žogo, drugi gol gostov pa je padel zaradi nesporazuma. Naravno je, da tudi domačini nosijo nekaj krivde za to, ker so nasprotnika podcenjevali in igrali brez volje. Palcini, ki se bo brez dvoma razvil v odličnega igralca, se je še enkrat izkazal, kot sta se tudi Mantovani in Porro. Vsi ostali pa so bili v... senci.

Simmenthal je odigral dobro tekmo: soliden v obrambi in sredi igrišča, kjer sta prevladovala Borsellini in Campagnoli, medtem ko je napad posebno s Sacchello, ki ima največ zaslug za dosežena gola, predstavljal stalno nevarnost za tržaškega vratarja.

Sodnik De Robbio je morda nekoliko prestrogo odredil enajstmetrovko proti Triestini, ker je Miniussi že ubranil žogo, ko je Pez podrl Sacchella na tla.

Ves prvi polčas je potekel v premoči Triestine, ki je predvsem z Mantovanijem, Porrom in Palcinijem večkrat prodrla do Rigamontijevih vrat. V enem primeru je vratar gostov res z neverjetno srečo rešil mrežo pred Mantovanijevim strelom z glavo. Največjo možnost za dosego gola pa je imela Triestina z enajstmetrovko, katero je Vitali žal zastreljal. V drugem polčasu so Tržačani popustili, Simmenthal pa je postajal vedno nevarnejši. Po nekaj nevarnih akcijah je prišlo do Pezovega prekrška. Po golu, ki je padel njim v korist, so igralci Simmenthala vzeli vajeti tekme v svoje roke. Tako je v 21' Simmethal dosegel še drugi gol: Vigni se je izognil tržaškemu branilcu Frigeriju, Miniussi se mu je prisebno vrgel pod noge in žogo odbil, toda le do Sacchella, ki je usnje poslal v nezavarovano mrežo. Triestina je jezno odgovorila, a Rigamonti in vratnice ji niso dopustili niti častnega gola.

UROŠ KOREN

BLIGA

IZIDI

*Udinese - Brescia	1-0
*Venezia - Cagliari	0-0
*Lecco - Cosenza	1-0
*Potenza - Foggia	0-0
*Catanzaro - Padova	1-0
*Alessandria - Palermo	0-0
*Parma - Prato	1-0
*Napoli - Pro Patria	3-1
Simmenthal - *Triestina	2-0
*Varese - Verona	1-0

PRIHODNJE TEKME (31. t.m.)

Brescia - Alessandria, Lecco - Catanzaro, Udinese - Palermo, Cagliari - Parma, Padova - Prato, Foggia - Pro Patria, Cosenza - Triestina, Potenza - Varese, Napoli - Venezia, S. Monza-Verona.

LESTVICA

Varese	34	15	15	4	40	17	45
Foggia	34	14	16	4	35	20	44
Padova	34	15	13	6	37	18	43
Cagliari	34	14	15	5	38	21	43
Verona	34	34	13	8	35	24	39
Lecco	34	13	13	8	32	27	39
Brescia	34	17	9	8	49	25	36
Napoli	34	11	14	9	37	32	36
Triestina	34	11	12	11	27	31	34
Potenza	34	9	15	13	28	27	33
Catanzaro	34	11	11	12	35	42	33
Pro Patria	34	9	13	12	31	33	31
Palermo	34	8	15	11	22	24	31
Venezia	34	9	12	13	31	42	30
Udinese	34	9	10	15	24	31	28
Parma	34	7	14	13	30	41	28
Alessandria	34	7	13	14	23	42	27
Prato	34	6	13	15	24	41	25
Cosenza	34	8	8	18	21	41	24
Simmen.	34	4	16	14	23	43	24

Totocalcio

Atalanta-Torino	(1-1)	X
Bologna-Messina	(2-0)	1
Fiorentina-Modena	(0-0)	X
Juventus-Catania	(4-2)	1
L.R. Vicenza-Spal	(1-0)	1
Lazio-Sampdoria	(0-0)	X
Mantova-Roma	(1-0)	1
Milan-Bari	(2-0)	1
Catanzaro-Padova	(1-0)	1
Udinese-Brescia	(1-0)	1
Varese-Verona H.	(1-0)	1
Cesena-Forlì	(0-2	2
Pistoiese-Pisa	(0-0)	X

KVOTE
13 — 807.500
12 — 35.800

TOTIP

1. —	1. Stupino	X
	2. Buganza	2
2. —		1
	2. Barbagigi	X
3. —	1. Dissodo	X
	2. Ferenico	X
4. —	1. Hull	1
	2. Stravagante	X
5. —	1. Pullman	1
	2. Donzellina	2
6. —	1. Dentista	2
	2. Polesana	2

KVOTE
12 — 8.125.086
11 — 353.264
10 — 24.771

V NEDELJO NA NOVEM STADIONU V BEOGRADU

Po zmagi nad Dinamom CRVENI ZVEZDI pokal maršala Tita

BEOGRAD, 25. — V nedeljo je bila na novem stadionu v Beogradu 17. finalna tekma za Titov pokal. Tokrat je trofeja, za katero se je letos borilo 2444 enajstoric, pripadla že petič Crveni zvezdi, ki je premagala zagrebški Dinamo 3.0 (1:0). Igra je bila povprečna in ni zadovoljila 65.000 gledalcev. Začela je biti groba, toda sodnik je z dvema izključitvama preprečil, da bi se živčni igralci še bolj spozabili.

Domačini so prišli v vodstvo že v 35' prvega polčasa s Prlenčevičem, ki je moral samo tri minute kasneje slediti v slačilnico igralcu Dinama Benci, ki je bil izključen v 29'.

Ze v prvi minuti drugega polčasa je imela Crvena zvezda priložnost, da poveča rezultat. Tokrat pa je Maravič dal priliko vratarju Zagrebčanov Skoriču, da ubrani enajstmetrovsko. Drugi gol je padel po zaslugi Jevtiča, tretji pa Dijajiča.

* * *

V II. Zvezni ligi se je ljubljanska olimpija vrnila iz Pulja s točko, medtem ko se je Maribor v tekmi z Borcem zaman trudil, da bi spravil na kolena nasprotnega vratarja. Domačini so celo prešli v vodstvo in ta edini gol jim je zadostoval, da so kot zmagovalci zapustili igrišče.

* * *

V slovenski nogometni ligi si je Nova Gorica zapravila priložnost za zmago. Gostila je Slovana, ki se je ves prvi polčas krčevito branil. V drugem pa so bili ljubljanski igralci boljši in so tako odnesli kar obe točki domov.

Delamaris pa ni zamudil priložnosti. V tekmi z Olimpom je napad Izolanov dobesedno eksplodiral in je nasul v mrežo gostov pol ducata žog.

IZIDI

II. LIGA (ZAHOD)

Varteks - Sibenik	2-2	
Celik - Lokomotiva	6-3	(1-1)
Istra - Olimpija	2-2	(1-1)
Bosna - Slavonija	0-3	(0-1)
Borac - Maribor	1-0	(0-0)
Borovo - BSK	1-1	
Sparta - Sloboda	1-1	(1-0)
Zagreb - Famos	3-1	(2-0)

SNL

Sobota - Triglav	0-0	
Gorica - Slovan	1:2	(0-0)
Kladivar - Maribor	6-2	(3-2)
Železničar Celje	7-3	(3-2)
Delamaris - Olimp	6-0	(3-0)
Ljubljana - Olimpija	4-4	(2-1)
Svoboda - Aluminij	1-0	(1-0)

NOGOMET TA TEDEN

Danes 26. t. m.

Finale za pokal Rapan: na Dunaju BYTON (Poljska) - SLOVNAFT (Bratislava).

V sredo 27. t. m.

Finale za pokal evropskih prvakov: na Dunaju INTER - REAL MADRID.

Četrtfinale za pokal evropskih narodov: v Moskvi SZ - ŠVEDSKA (povratni dvoboj).

Predolimpijski turnir: v Atenah GRČIJA - ČSSR.

V soboto 30. t. m.

Turnir ob 50-letnici obstoja brazilske nogometne zveze.

V nedeljo 31. t. m.

Predolimpijski turnir: BOLGARIJA - ROMUNIJA, NEMČIJA - SZ, PERU - BRAZILIJA.

V 10. etapi kolesarske dirke po Italiji

Švicar Maurer prvi v S. Marinu

Anquetil (še vedno z roza majico) tik za njim

RAVENNA, 25. — Po zmagki Zoppasa v nedeljski etapi, je danes ta čast pripadla Švicarju Maurerju, ki si je zagotovil cilj na vzponu. Tik za njim se je uvrstil Francoz Anquetil, ki se ponaša z rozo majico. Zanimivo je, da je ta as vedno prisoten in stalno osebno nadzoruje, kot je storil tudi danes, potek dirke. Čeprav ima za seboj močno in borbeno ekipo, ki je pripravljena na vse, si on prevzame, kadar okoliščine to zahtevajo, najtežje delo. To je pač znak, da je v formi in tudi dokaz, da mu bodo le s težavo strgali rozo majico z ramen.

Če se je danes Anquetilu posrečilo zasesti drugo mesto, gre zasluga tudi vodji njegove ekipe Geminianiju, ki je iz prednjih vrst odpoklical Zimmermana in ga postavil ob Anquetilu. Bežeča skupina je tako ostala na milost in nemilost, kar je Francoz izrabil in se urno povzpel po serpentinah ter se uvrstil takoj za presenetljivim zmagovalcem.

Danes se je ponovno izkazal tudi Zilioli, ki zadnje dni napada vsaj tako ostro kot Anquetil ostro odgovarja na pobege. Oba sta prispela danes skoraj istočasno na cilj, kar pomeni, da so sile obeh precej izenačene.

Balmamion, De Rosso in Taccone pa se morajo v zadnjih dneh v glavnem boriti proti smoli, ki jim vedno sledi in se pojavi v najbolj kritičnih trenutkih. Padec ali prazna zračnica ne pomenita nič ko je dirka še v povojih, sta pa odločilnega pomena, če pride do tega tik pred ciljem. In to se je pripetilo Tacconeju ,ki je bil glavni favorit za današnjo ciljno zmago.

Jutrišnja etapa, ki bo kolesarje pripeljala po 185 km dolgi poti do San Benedetta del Tronta, bo v glavnem tekla po ravninskem predelu. Zato je tudi nemogoče predvidevati ime zmagovalca.

Na cilju IX. etape Feltre - Ravenna (260 km):

1. ZOPPAS PIETRO (Cite) 7 ur 18'31"
2. Hoevenaers Jos (Flandria Romeo)
3. Marcoli Raffaele (Legnano) z zaostankom 5"
4. Reybroeck (Flandria Romeo)
5. Zandegu Dino (Cynar, bic. Frejus); 6. Pelizzoni; 7. Talamillo; 8. Altig; 9. Mazzacutari; 10. Liviero; 11. Bongiorni; 12. Baldan itd.

Na cilju X. etape Ravenna - S. Marino (185 km):

1. MAURER ROLF (Cynar) - Švica - 5.40'14", s povprečno hitrostjo 32,622 km;
2. Anquetil Jacques (S. Raphael) — Francija — z 5.40'23"
3. Zilioli Italo (Carpano)
4. Zancanaro Giorgio (Carpano)
5. Mugnaini Marcello (Lygie)
6. Taccone 5.40'28"
7. Adorni 5.40'30"
8. Gomez Del Moral
9. Dancelli 5.40'35"
10. Balmanion, 11. Suarez, 12. Zimmerman 5.40'55", 13. Ronchini 5.41'28", 14. Battistini 5.41'31", 15. Moser A., 16. Soler, 17. Fontana, 18. Colombo A. 5.41'35", 19. Motta, 20. Carlesi itd.

SPLOŠNA LESTVICA

1. ANQUETIL 44.17'49"
2. De Rosso z zaost. 1'41"
3. Zilioli 2'01"
4. Mugnaini 3'03"
5. Carlesi 3'26"
6. Adorni 3'38"
7. Moser E. 3'39"
8. Balmamion 3'42"
9. Taccone 3'45"
10. Poggiali 4'14", 11. Motta 4'18", 12. Dancelli 4'31", 13. Maurer 4'42", 14. Nencini 6'04", 15. Fontona 6'10", 16. Zancanaro 44.24'06", 17. Gomez Del Moral 44.24'22", 18. Ronchini 44.24'48", 19. Everaert 44.26' in 45",20. Pambianco 44.26'46" itd.

PROMOCIJSKI TURNIR V ODBOJKI V GORICI

Domovci ostali praznih rok

V četrtek prvi nastop ženske šestorke Doma

S prihodnjim kolom, ki bo v nedeljo 31. t. m. na igrišču športnega združenja Olimpija, se bo zaključilo promocijsko prvenstvo v odbojki za goriško cono. Po sedanjih rezultatih je na prvem mestu Audax, kateremu sledijo AGI, Olimpija in Dom. V prejšnjih tekmah, ki so bile prejšnji torek in v nedeljo, je ekipa Doma pokazala napredek in je nastopila z igro, ki je bila na boljši tehnični višini. Žal pa je prepozno, ker ji je pot do finalne faze tekmovanja že dokončno zaprta. Prihodnjo nedeljo bodo domovci igrali proti Olimpiji zadnjo tekmo, med katero bodo skušali poravnati dolg, ki ga imajo do igralcev slovenskega kluba.

Ne glede na letošnje spodrsljaje se bo šestorka Doma pripravljala tudi v poletnih mesecih in to še posebno, ker ima na sporedu razna srečanja in nastope na turnirjih.

Da imajo člani te ekipe izredno voljo, so pokazali tudi v nedeljo, ko so rade volje odzvali vabilu odbojkarjev Tovarne pohištva iz Nove Gorice. Čeprav so v dopoldanskih urah igrali na promocijskem prvenstvu, so se popoldne vseeno podali onkraj meje.

V začetku so igrali nekoliko s tremo, ker pač niso poznali nasprotnikov in njihovega načina igre. Vrhutega so bili tudi nepopolni. Zato ni nič čudnega, če so izgubili set. V naslednjih pa so se razživeli in pokazali dinamično igro. Čeprav so Novogoričani nudili goriškim gostom močan odpor, so se morali končno le predati, pa čeprav z mimalno razliko 3:2 (13:15, 16:14, 15:17, 18:16, 15:13).

V četrtek 28. t.m. se bo začelo v Gorici propagandno tekmovanje ženskih ekip v odbojki. Med udeleženci je treba prišteti tudi žensko šestorko Doma. To bo prvi uradni nastop slovenske ženske ekipe na tovrstnem tekmovanju na Goriškem.

Čeprav so se dekleta Doma seznanila z odbojki šele pred kratkim, so vseeno pokazala precejšen napredek.

ODTUINTAM

VATERPOLO

V nedeljo se je zaključil v našem mestu zanimiv turnir v vaterpolu z udeležbo ekip Triestine in Edere ter POSK iz Splita in zagrebškega Medveščaka.

Splitčani so že v prvih tekmah pokazali, da so favoriti za prvo mesto. Prognoze so se uresničile in tako so Splitčani odšli kot zmagovalci domov, medtem ko so pustili za seboj Triestino in Edero. Zagrebčani pa so se morali brez točk zadovoljiti z zadnjim mestom.

Izidi tekem turnirja v vaterpolu so naslednji:

POSK - Edera 7-2
(2:0, 3:0, 1:2, 1:0)
Triestina - Medveščak 3:2
(1:0, 1:0, 1:1, 0:1)
Edera - Medveščak 2:0
(0:0, 1:0, 1:0, 0:0)
POSK - Triestina 2:1
(1:1, 0:0, 0:0, 1:0)
Triestina - Edera 3:1
(1:0, 1:1, 1:0, 0:0)
POSK - Medveščak 7:4
(1:0, 3:0, 1:2, 2:2)

TENIS

PARIZ, 25. — Španec Manuel Santana in Francoz Pierre Darmon sta prva polfinalista mednarodnega teniškega turnirja Francije v Parizu. Prvi je v četrtfinalu premagal Brazilca Barnesa, drugi pa Američana Scotta. Santana in Darmon se bosta v polfinalu spoprijela med seboj.

V moškem doublu sta morala Jugoslovana Jovanović in Pilić prepustiti zmago južnoafriškemu paru Diepraam — Drysdale in sta bila izločena iz turnirja.

HOKEJ NA KOTALKAH

BARCELONA, 25. — Že v prvem dnevu svetovnega prvenstva v hokeju na kotalkah je prišlo do presenetljivih rezultatov. Največjega je dosegla Španija, ki je premagala šibke Japonce nič manj kot 34:0. Italija je v prvem dnevu s težavo prisilila Argentince na kolena, medtem ko je v tekmi z Japonsko z lahkoto prišla do mreže in je bil njen napad 12-krat uspešen.

Izidi do sedaj odigranih tekem so naslednji:

Portugalska - Holandska	2:2	(2:2)
Španija - Japonska	34:0	(14:0)
Holandska - Japonska	12:0	(6:0)
Italija - Argentina	2:1	(1:0)
Anglija - Japonska	13:1	(7:1)
Portugalska Švica	7:0	(3:0)
Španija - Nemčija	7:1	(3:0)
Italija - Japonska	12:0	(5:0)
Švica - Urugvaj	5:2	(1:1)

NOGOMET

MADRID, 25. — Čeprav polna rezervnih igralcev je enajsotrica Real Madrida odigrala tekmo četrtfinala za španski nogometni pokal z Atleticom neodločeno 2:2.

* * *

SOFIJA, 25. — Brazilska enajstorica Buen Successo je premagala 3:2 bolgarsko olimpijsko reprezentanco.

ATLETIKA

DENVER, 25. — Med atletskim mitingom je Američan Don Meyers zmagal v skoku s palico z znamko 4.99 m.

BOKS

BRESCIA, 25. — Sante Amonti je z zmago po točkah v 12 rundah nad Pierom Tomasonijem ohranil naslov italijanskega prvaka težke kategorije.

* * *

NEW YORK, 25. — Bivši svetovni prvak težke kategorije Floyd Patterson bo jutri odpotoval v Stockholm, kjer bo imel 5. junija dvoboj z rojakom Eddiejem Machenom.

PLAVANJE

DORTMUND, 25. — Nemec Hans Joachim Klein je v nedeljo izboljšal s časom 1'58"2 svetovni rekord na 200 m prosto. Prejšnji svetovni rekord je pripadal z 1"58"4 ameriškemu plavalcu Donu Schollanderju, ki ga je dosegel 24. avgusta 1963 v Osaki

22-letni študent Klein je s tem izboljšal tudi evropski rekord na tej progi, ki je z 2'01"7 pripadal njegovemu rojaku Hetzu.

JOŽA HORVAT:

Maček pod šlemom

73.

— Tako je.

— Pa potem? — zazija Kapara, — kaj bo potem?

— Zamenjava! Vsi tisti, ki so bili partizani, postanejo domobrani, domobrani postanejo ustaši, ustaši pa partizani. In tako gre izmenoma, ker nihče noče biti ustaš, preden je na vrsti, ljudje se bojijo. Pa da ne bi samo eni trpeli za vas, zato se menjamo.

— Ne razumem — pravi Kapara — kako praviš — da ne bi samo eni trpeli... Zaradi česa pa trpite?

Domobran se malo zmede. Pa se le znajde:

— Zato, ker smo pod orožjem. Varujemo vas.

— Pred kom?

— Pred vsemi.

— Pa?

— Kaj — pa?

— Če pride kakšna vojska, ali se borite?

— Ojej, kako si trdoglav — se začudi domobran — pa saj to je vsa naša modrost!

— Kaj?

— To, da se ne borimo. Mi smo vsi za vse! Mi smo pravzaprav za tisto vojsko, ki pride v vas.

— Pa če pridejo ustaši? — pokuka Kapara izpod oči zvito na domobrana, a ta odgovori mirno in preudarno:

— Če pridejo ustaši, tedaj naši ustaši pričakajo ustaše. Kako pa bi drugače?

— Ko pride vrsta nate, tedaj tudi ti oblečeš ustaško uniforma?

— Seveda! — se začudi domobran, kako da Kapara tega ne razume. — Saj sem ti že povedal, da je pri nas vse to... samo tako. Vsi mi smo partizani, ustaši, domobrani, pri nas je vse izpremešano. Knez vsak mesec odreja in določa izmene in — kakor kdo naleti.

Počasi in nezadržno je rastel gnev v Kapari. Jezno je opazoval domobrana, najraje bi ga usekal, a se nekako obvlada in sprašuje dalje:

— Pa kaj je vaša dolžnost?

— Čigava?

— Vaša... partizansko-ustaških domobranov! Kaj je vaša dolžnost?

Domobran utripne z očmi in sede na posteljo ob Kapari, da bi malo uredil misli. Vidiš, komaj je ta partizanski mrlič odprl oči in se prebudi iz nezavesti, že ga napada z vprašanji, zaslišuje ga kakor krivca na sodišču, muči ga in mu dela skrbi. Kaj hoče zdaj, naj mu pojasni — dolžnosti?

— Naša dolžnost je... naša najvažnejša dolžnost je, da ne gremo v nobeno vojsko. Ostati doma, skrbeti sam zase, biti miren in varovati glavo, to je naša prva obveznost, naše glavno in edino geslo. Knez pravi — ko bo konec vojske, bomo videli, kdo bo ostal živ in kaj bo. Za zdaj je geslo: čakaj in varuj glavo!

Tu smo torej — pomisli Kapara — to je torej politika vašega velikega stratega Kneza. Naj se drugi borijo, naj drugi padajo za osvoboditev, on bo pa v Luknjici miroval, dokler se ne konča vojna. Podlež...! Kapara že dolgo pozna vse te gosposke zvijače, pozna vse podlosti takih vaških miroljubov, ki pod okupatorjevim varstvom dremajo kakor jazbeci in na tiho želijo samo eno: da bi bilo partizanov zmeraj manj, da jih fašisti pobijejo kar največ, da bi oni ob osvoboditvi lahko vzdignili glavo iz svojih luknjic in borcem za svobodo iztrgali oblast! Vse to Kapara že ve, ali ker se je že znašel v tej knežji žabji mlaki, hoče slišati in izvedeti čim več.

— Torej, tako praviš... Knez vas razporedi in izmenja, vi pa prenašate...! Pravično, vsak po mesec dni! Kaj se dogaja, kadar pritisne v vas kakšna vojska?

Domobran je pripravljen z odgovorom: To je redko. Naša vas je ločena od sveta. Okoli nje teče reka, vsenaokoli pa so neprehodni gozdovi. Res je zelo redko, da se kakšna vojska obrne k nam.

— Dobro, to je zelo redko... — se strinja Kapara — a, se vendar dogodi, da pride kakšna vojska, da zaide v to vašo Luknjico. Kaj se tedaj dogaja?

— Boš že videl, ko malo vstaneš... Sredi vasi je visok gasilski stolp. Dan in noč je na njem straža, ki pazi in brž ko zagleda, da prihaja kakšna vojska, takoj zazvonijo zvonovi

— In kaj je potem? Pograbite puške?

— O, ne... ne! Najprej dobro prisluhnemo, kako zvonijo zvonovi, kajti za ustaše imamo en način zvonjenja, za partizane drugega, za domobrane tretjega, za Nemce četrtega... Vsa vas posluša in ravno glede na to, katera vojska prihaja, eni ostanejo v vasi, drugi pa bežijo.

— Torej, vendar ljudje bežijo! — se razveseli Kapara.

— I, seveda... — potrdi Franjo — nekateri bežijo. Nihče nikomur popolnoma ne verjame. Ta ali oni ima koga pri pravih partizanih ali pri pravih ustaših in zato vsakdo pazi, kdo prihaja. Samo Knez zmeraj ostane v vasi. On pričaka vsako vojsko in jo odpremi. Njegova vrata so na stežaj odprta za vse štabe in vse oficirje. Razen Kneza ostanejo v vasi tudi dežurni.

— Imate tudi dežurne? Glej vraga! — se odkrito čudi Kapara.

— Dežurne... ne mislim dežurnih kakor pri vojski, pač pa dežurne v Luknjici, dežurne domobrane ali pač glede na to, katera vojska prihaja. Če prihajajo domobrani, potem je v vasi domobranska izmena za dežurno in narobe. To so, recimo, kakor nastanjevalci.

— In kaj delajo ti vaši dežurni nastanjevalci?

— Pričakajo vojsko... Eh, Kapara, pa ti sprašuješ vse mogoče, kakor da nikoli nisi bil pri vojakih! Zato so dežurni, da pričakajo vojsko in ko ta pride, naj bo kogarkoli hoče, stopijo pred njo in vprašajo, kaj želijo, ali se mislijo samo malo odpočiti ali pa dalj zadržati v vasi, ali bi radi kaj popili, ugasili žejo, malo prigriznili ali pa se dobro najedli. Če se želijo samo malo odpočiti, jim dežurni pokažejo senco v sadovnjaku, skedenj, dvorišča... Če bi radi prenočili, dobijo sobe in postelje. Če si želijo potolažiti žejo, jim ponudijo vina, žganja, piva. Če bi radi kaj prigriznili, jim dežurni ponudijo rebrc od odojkov, zelene paprike in kislega mleka. Če so lačni in se želijo dobro najesti, jim ponudijo gosi, rac, puranov, kokoši, svežih rib, suhih rib, divjih gosi, piščancev, klobas, pršuta, suhih rebrc, sira, masla, smetane, jajc, masti teletine, junic, krav... kar si želijo, to se jim dà.

Kapara otožno pokima z glavo: — Lepo...!

— In tudi je lepo... V tem je vsa naša služba. Mi jim postrežemo, jih oskrbimo, prehranimo, napojimo, a ko se vse lepo konča, jih pospremimo do konca vasi in spotoma pazimo, da ne bi kaj ukradli.

— Še to!

— E, še kako, vojska krade!

Kapara zapre oči... Moj Ilija, kam si zašel! Okoli tebe luknjice, knezi in malharji, kvakajo žabe, tečejo kalne reke, a kje so domobrani in topovi, kje je tvoja brigada, kje so ostali tovariši, kje ti je ostal Kalnik — žival ti grda! Vstani, kaj čepiš tu!

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Slivio Pellico 1 - II Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600 14 603 86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst